

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

Education Administration According to the Principles of Good
Governance of the Secondary Educational Service Area Office in
Phayao

สุทธรา เชียงแสน

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

คณะวิทยาการจัดการ

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ปีการศึกษา 2565

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

Education Administration According to the Principles of Good
Governance of the Secondary Educational Service Area Office in
Phayao

สุทรา เชียงแสน

กาคันคว้ออิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2565

ชื่อเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

ผู้วิจัย นางสุทธรา เชียงแสน

ชื่อปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชฎาภรณ์ สีสุมภู)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

.....กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผกาภรณ์ บุสบง)

คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก อนุมัติให้รายงาน
การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา

.....คณบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้ และความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม อาจารย์ที่ปรึกษารายงานวิจัยหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฤดี รัตชัยศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษารายงานวิจัยร่วม และรองศาสตราจารย์ ดร.สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์ อธิการบดี ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม คณบดีคณะวิทยาการจัดการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาให้แนวทางพร้อมทั้งเสียสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง จนรายงานการวิจัยนี้เสร็จสิ้นเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ พร้อมทั้งอาจารย์พิเศษ สถาบันวิทยาการแห่งแปซิฟิก ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านวิชาการ ขอบคุณคุณคณะครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูล และขอขอบคุณบุคลากรคณะวิทยาการจัดการที่ได้ให้ความร่วมมือ และประสานงานตลอดการศึกษาในครั้งนี้ ขอขอบคุณเพื่อนๆ สาขาวิชา บริหารการศึกษาทุกท่านที่เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัวและญาติพี่น้องทุกท่าน ที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนด้วยดีเสมอมา หากรายงานการวิจัยนี้มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจขอมอบความดีนี้ให้ผู้ที่ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษาทุกท่าน

สุทรา เชียงแสน

ชื่อเรื่อง	: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
ผู้วิจัย	: นางสาวสุพรา เชียงแสน
ชื่อปริญญา	: ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฤดี รัตนชัยศิลป์
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: 2565
สถาบัน	: สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอนขอบเขตของการวิจัย เป็นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ใน 6 หลักการ คือหลักนิติธรรมหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำนวน 947 คน ใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามรายชื่อโรงเรียนจากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน ได้จำนวน 272 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์และนำเสนอประกอบคำบรรยาย สถิติที่ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) การเปรียบเทียบ t-test และ One-way ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ภาพรวมการบริหารอยู่ในระดับมากทุกหลักการ หลักการบริหารที่มีมากที่สุดเรียงตามลำดับได้แก่ หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และหลักคุณธรรม เปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามเพศในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุ การบริหารตามหลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าข้าราชการครูมี

ความเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานต่างกัน ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันมีข้อเสนอแนะควรนำผลการวิจัยไปร่วมกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในทุกระดับการศึกษาให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและเป็นระบบที่เป็นเอกสารทางวิชาการของเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ควรนำผลการวิจัยนี้ไปทำการพัฒนา ปรับปรุงการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยพิจารณารายด้านและรายชื่อที่มีคะแนนปฏิบัติน้อยควรศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นในพื้นที่จังหวัดพะเยา ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในมุมมองที่หลากหลายครอบคลุมทุกมิติเพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนาสู่แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ตามหลักธรรมาภิบาลต่อไป

คำสำคัญ : ธรรมาภิบาล , ผู้บริหารสถานศึกษา , การบริหารสถานศึกษา

Title : An application of good governance principles of the school administrators under Phayao Provincial Administration Organization

Author : Mrs. Sutara Chiangsaen

Degree : Master of Education (Educational Administration)

Advisor : Asst.Prof. Dr. Sujitra Samukkethum

Co-Advisor : Asst.Prof. Dr. Rungruedee Ratchaisin

Graduated Year : 2022

Institute : Pacific Institute of Management Science

Abstract

The quantitative research: An application of good governance principles of the school administrators under Phayao Provincial Administration Organization aimed to investigate 1) the application of good governance principles of the school administrators 2) to compare the teachers' opinion based on their genders, ages, degree of education and teaching experience under Phayao Provincial Administration Organization.

The scope of the study was the six good governance principles; 1). The Rule of Law 2). Morality 3). Accountability 4). Participation 5). Responsibility 6). Cost- Effectiveness or Economy.

The samples were 272 teachers that were chosen by using Stratified Random Sampling Method out of 947 teachers from the school under Phayao Provincial Administration Organization.

The data were collected by using questionnaire with five rating scales. Descriptive Statistics; Frequency, Percentage, Mean ($\bar{X}$), Standard Deviation (SD), T-Test and One-way ANNOVA were hypothesis testing tools. And the study was presented descriptively.

The findings showed that overall, all good governance principles managed by school administrators under Phayao Provincial Administration Organization were satisfied by all teachers at a high rate. The good governances that were found most were responsibility, cost- effectiveness and morality respectively. Genders and other factors gave no different opinion on these principles. However, there was significant different opinion on the

rule of law and morality at 0.5 except Accountability according to their ages. In accordance to their degree of education and their teaching experience, these factors gave no different views on participation, responsibility and cost effectiveness.

Some suggestions were also found in the study. First, the findings of a study should play an important role to strengthen educational systems and strong co-operation in both private and government schools among the administrators in Provincial Administration Organization. Second, from the findings, the school administrators should learn that the good governance that was found negatively by the teachers' opinion would be become the serious issue to be improved in their school. Besides, all school administrators should open their mind to study more on the good governance from other Administration Organizations in Phayao. Finally, qualitative research on various aspects of the good governance in order to bring the best practice of other administrators should be conducted.

Keywords : The good governance, school administrators, school administration

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 สมมติฐานการวิจัย	5
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	10
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	51
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล	55
บทที่ 4 ผลการวิจัย	56
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	75
5.1 สรุปผลการวิจัย	75
5.2 อภิปรายผล	78
5.3 ข้อเสนอแนะ	80

สารบัญ

	หน้า
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	86
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	87
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย	93
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ	95
ภาคผนวก ง การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	99
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม	103
ประวัติผู้วิจัย	105

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	องค์ประกอบของธรรมาภิบาล	34
3.1	แสดงจำนวนและกลุ่มตัวอย่างของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา	51
4.1	1 แสดงจำนวน และร้อยละของข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา	57
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($s. d$) ของความเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพะเยา ในภาพรวม	58
4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($s. d$) ความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักนิติธรรม	59
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($s. d$) ความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักคุณธรรม	60
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($s. d$) ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักความโปร่งใส	61
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($s. d$) ของความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักการมีส่วนร่วม	62
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($s. d$) ของความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักความรับผิดชอบ	63
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($s. d$) ของความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักความคุ้มค่า	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.9	แสดงการเปรียบเทียบความเห็นความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาจำแนกตามเพศ ในภาพรวม	65
4.10	แสดงการเปรียบเทียบความเห็นความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในภาพรวม จำแนกตามอายุ	66
4.11	เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ	67
4.12	เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ	67
4.13	แสดงการเปรียบเทียบความเห็นความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาจำแนกตาม ระดับการศึกษาในภาพรวม	68
4.14	แสดงการเปรียบเทียบความเห็นความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	69
4.15	เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในหลักนิติธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	70
4.16	เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.17	แสดงสรุปการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	71
4.18	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	72

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การบริหารจัดการศึกษาไทย ท่ามกลางรูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคดิจิทัล โลกดิจิทัลมักไปไวและเคลื่อนที่ไม่มีหยุดยั้งจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันตามเทรนด์พัฒนานวัตกรรม เพื่อต่อยอดธุรกิจบนการแข่งขันที่รวดเร็วและรอบด้านเพื่อเสริมสร้างผลประโยชน์ต่อองค์กรของตัวเอง ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนการแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบ และความมุ่งมั่นของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว รุนแรงและมีความหลากหลายนั้นต่างก็ส่งผลกระทบต่อวงวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนบริบทและโครงสร้างการบริหารของการบริหารจัดการศึกษา ภายใต้สาระแห่งบทบัญญัติของกฎหมายการศึกษาที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542” เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาโดยยึดหลักของการมีเอกภาพเชิงนโยบาย หลากหลายในการปฏิบัติ โดยเน้นระบบการกระจายอำนาจและการยึดหลักการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4พ.ศ. 2542 นั้นได้เสนอแนวคิดและวิธีการจัดการศึกษาที่ทำหลายด้าน จึงเป็นเสมือนกฎหมายปฏิรูปการศึกษาดังจะเห็นได้ว่าในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินี้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ คือปฏิรูประบบการศึกษาให้สอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งระบบปฏิรูปแนวทางการจัดการศึกษาโดยให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ปฏิรูปหลักสูตรและเนื้อหาสาระวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองท้องถิ่นและเอกชนโดยเน้นเรื่องการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมปฏิรูประบบ ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามุ่งเน้นให้มีการยกระดับสภาพของวิชาชีพครู การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพครู ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เพื่อระดมทรัพยากรมาใช้ในการศึกษา ปฏิรูประบบประกันคุณภาพการศึกษาเน้นเรื่องของการประกันคุณภาพภายในและให้มีการรับรองและประเมินผลมาตรฐานจากองค์กรภายนอกปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีการผลิตใช้สื่อและเทคโนโลยีในรูปแบบที่หลากหลายที่มีคุณภาพ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545) การปฏิรูปการศึกษามุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาพัฒนาทั้งระบบ (Whole School Approach : WSA) เพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำนวัตกรรม เทคโนโลยี

ข้อมูลขนาดใหญ่ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัล เข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิงนอกจากนั้นกฎหมายต้องมีความทันสมัย มีความเป็นสากลมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนาโดยกระบวนการ ยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรมบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้อง เป็นผู้นำและประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในเรื่อง การเรียนการสอน และการเรียนรู้ รวมทั้งระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ใช้เป็นข้อตกลงของหน่วยงานโดยที่ระเบียบและหลักเกณฑ์ข้อบังคับเหล่านั้น ต้องเป็นที่ยอมรับของสมาชิก และต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในหน่วยงานและผู้รับบริการ รวมทั้งมีสภาพเอื้อต่อการควบคุมดูแล และพัฒนาผู้รับบริการ ด้วยการกำหนดและการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด (ทินกร อัครศรีชัยโรจน์. 2551) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางบริบท (Context) หลากหลายส่วนนั้น น่าจะเปรียบได้กับ “ผู้บริหารมืออาชีพ ” จึงจะเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่จะทำหน้าที่สำคัญให้ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์โดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติที่แสดงให้เห็นศักยภาพ คุณภาพเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาแห่งนั้นสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์กรหลักที่สำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการปฏิรูปการศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไปให้โรงเรียนโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2551) ซึ่งตรงกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พันธกิจที่ 3 พัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่มุ่งหวังให้มีการใช้ทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณและบุคลากรได้อย่างคุ้มค่าไม่เกิดการสูญเปล่าและมีความคล่องตัว ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านประสิทธิภาพ ตามกลยุทธ์ ข้อที่ 1 ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการการศึกษาให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลโดยเน้นด้านคุณธรรมความโปร่งใส ทั้งในระดับส่วนกลางและในส่วนพื้นที่ระดับภาค/จังหวัด (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12, 2560) ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวง โดยปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาในด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตนแล้วแต่กรณี นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารสถานศึกษา อาทิ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันสนามฟุตบอล ปัญหาทางวินัย การทะเลาะวิวาทในสถานศึกษา ปัญหาผู้สาว ปัญหาการค้ำชားหนี้ของครู

ดังนั้นการบริหารและการจัดการศึกษาในปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานหลักคือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่กำหนดนโยบายและมาตรฐาน กำกับติดตามส่งเสริมสนับสนุน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำกับดูแลโดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กระจายอำนาจหน้าที่และบทบาทการดำเนินงานให้แก่สถานศึกษาซึ่งเป็นนิติบุคคล โดยมีอำนาจอำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บริหารและคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกำกับ สนับสนุนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการ ผู้บริหาร ศึกษา มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษาอันเป็นพื้นฐานการศึกษาทุกระดับ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2, 2545) การจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการสอดคล้องกันระหว่างหน่วยงาน 3 ระดับ คือ ระดับกระทรวง ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา

การบริหารจัดการในทุกระดับตามแนวโน้มในปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งเรียกโดยทั่วไปว่า“ธรรมาภิบาล” (Good Governance) ซึ่งเป็นระบบแนวทางการบริหารจัดการที่ได้รับการกล่าวถึงมากในปัจจุบัน ดังนั้น การบริหารจัดการศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการตามหลักการหรือแนวทางธรรมาภิบาล จึงจะเป็นการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับแนวโน้มสภาพปัญหา และความต้องการในยุคดิจิทัลนำไปสู่ประสิทธิภาพขององค์กร และเป็นหลักประกันความสำเร็จในการบริหารจัดการ สำหรับในส่วนของสถานศึกษา ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดของการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล 6 หลักคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ตามหลักการบริหารจัดการสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ ประกอบกับการศึกษาเอกสารของนักวิชาการทางการศึกษา ที่ได้ให้บริบทของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในด้านที่สำคัญทั้ง 6 หลัก ดังกล่าว อีกทั้งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตัวแปรอิสระ 4 ประเภท คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอน จากการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะนำผลการวิจัยไปใช้กับผู้บริหาร

สถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปรับปรุงการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ตามแนวคิดของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมาย โดยมีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การสอน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย ครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาใน 6 คือ หลักนิติธรรมหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ตามหลักการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนของธรรมาภิบาล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ปีการศึกษา 2564 จำนวน 18 โรงเรียน ครู จำนวน 985 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ปีการศึกษา 2564 จำนวน 18 โรงเรียน ครูจำนวน 985 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 274 คน และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนตามสัดส่วน และทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของผู้ตอบ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอน

- 1.1 เพศ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ เพศชาย เพศหญิง

1.2 อายุแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 31-40 ปี อายุ 40- 50 ปี และอายุ 51-60 ปีขึ้นไป

1.3 วุฒิการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือปริญญาตรี และปริญญาโทหรือสูงกว่าปริญญาโท

1.4 ประสบการณ์ทำงาน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ น้อยกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี

2. ตัวแปรตาม คือ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) 6 หลัก ประกอบด้วย

2.1 หลักนิติธรรม

2.2 หลักคุณธรรม

2.3 หลักความโปร่งใส

2.4 หลักการมีส่วนร่วม

2.5 หลักความรับผิดชอบ

2.6 หลักความคุ้มค่า

1.4 สมมุติฐานในการวิจัย

1. ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา แตกต่างกัน

2. ข้าราชการครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา แตกต่างกัน

3. ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา แตกต่างกัน

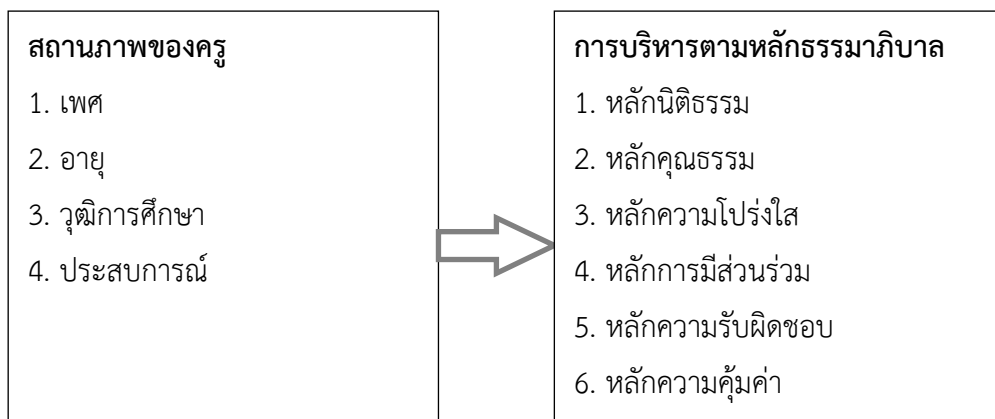
4. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา แตกต่างกัน

1.5. กรอบแนวความคิด ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (สมศักดิ์ ตลประสิทธิ์, 2556) โดยยึดหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ดังนั้น ผู้วิจัยจึงประมวลความคิด ดังกล่าวข้างต้นมาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อการศึกษา ได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานทัดเทียมมาตรฐานสากล
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

1.7 นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบ การบริหาร 6 หลัก คือนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า ดังต่อไปนี้

1. **หลักนิติธรรม (The Rule of Law)** หมายถึง หลักการบริหารสถานศึกษาที่ใช้ความยุติธรรม ความเสมอภาค และความเป็นธรรม ในการดำเนินการตามระเบียบ หรือข้อตกลง ที่เป็นบรรทัดฐานในการปกครองโดยได้มาซึ่งข้อตกลงร่วมกันของผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อย่างเป็นที่ยอมรับของคนภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการคัดเลือกครูใหม่อย่างยุติธรรมมีการบริหารบุคลากรที่เสมอภาคกับทุกชาติ ศาสนา และฐานะ ไม่ถือพวกพ้องหรือเลือกที่รักมักที่ชัง ในการพิจารณาความดีความชอบ ผู้บริหารปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้ทุกประการ

2. หลักคุณธรรม (Morality) หมายถึง การบริหารที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ความมีวินัยในตนเอง มีความอดทน อดกลั้นควบคุมอารมณ์อย่างเหมาะสม รับฟังความคิดเห็นของทุกคน ตรงต่อเวลา ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกคนพัฒนาตนเอง ด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้นำในการจัดโครงการเชิงจริยธรรม มีการประเมินผลตนเองและผู้อื่นด้วยความเป็นธรรม

3. หลักความโปร่งใส (Accountability) หมายถึง การสร้างความไว้วางใจ ความมั่นใจ และความโปร่งใส ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านงบประมาณ การบริหารบุคคล การบริหารทั่วไป และการบริหารงานวิชาการ โดยมีการทำเอกสาร หลักฐานข้อมูล และเปิดเผยต่อสาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในสถานศึกษา ปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกส่วนให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวก มีการประเมินผลอย่างถูกต้องเที่ยงธรรม มีประสิทธิภาพจนเป็นที่ยอมรับได้

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจร่วมกันตามความเหมาะสม เปิดให้ทุกคนเสียสละ ร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษา ร่วมปฏิบัติ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลด้วยความยุติธรรมโดยผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้มีความไว้วางใจกัน มีความผูกพัน เป็นอิสระที่จะรับผิดชอบร่วมกัน ด้วยวัฒนธรรมองค์กรแบบประชาธิปไตย และทำงานเป็นทีม โดยการสื่อสารแบบกัลยาณมิตร

5. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง การสร้างความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับสถานศึกษา มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุผลสำเร็จ ใส่ใจต่ออุปสรรค ปัญหาและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ปัญหาหากถ้าจะยอมรับผลดีผลเสียจากการตัดสินใจดำเนินการบางอย่างทั้งที่มาจากตนเองหรือผู้ใต้บังคับบัญชา มีความคำนึงต่อผลประโยชน์ของผู้รับบริการและต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ อีกทั้งแสดงความพร้อมที่จะเสนอข้อเท็จจริง ในการปกครอง ภารกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณชนภายนอก โดยสามารถชี้แจงเหตุผลและพร้อมต่อการรับการตรวจสอบจากสาธารณชน

6. หลักความคุ้มค่า (Cost –Effectiveness or Economy) หมายถึง การบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์ สูงสุดในระดับบุคคล ความคุ้มค่าเทียบเคียงได้กับความประหยัดไม่ฟุ่มเฟือยและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าในระดับกิจการ คือการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดหรือเกิดมูลค่ามากที่สุด เช่น การใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นชาย และเพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกเป็น 4 กลุ่มด้วยกัน คือ ต่ำกว่า 30 ปีอายุ 31-40 ปีอายุ 41-50 ปี และอายุ 50 ปี ขึ้นไป

วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของครู ซึ่งจำแนกเป็น 2 ระดับ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือปริญญาตรี และปริญญาตรีโท หรือสูงกว่าปริญญาโท

ประสบการณ์ หมายถึง ประสบการณ์ในการทำงานของครู แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ประสบการณ์ 5-10 ปีและประสบ การณ์มากกว่า10 ปี

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา มี 18 โรงเรียน ดังนี้ (1) โรงเรียนพะเยาพิทยาคม (2) โรงเรียนพากกว๊านวิทยาคม (3) โรงเรียนพะเยาประสาธน์วิทย์ (4) โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม (5) โรงเรียนถ้ำปินวิทยาคม (6) โรงเรียนจำเมืองวิทยาคม (7) โรงเรียนแม่ใจวิทยาคม (8) โรงเรียนดงเจนวิทยาคม (9)โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม (10) โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์พะเยาฯ (11) โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม (12)โรงเรียนภูซางวิทยาคม (13) โรงเรียนจุนวิทยาคม (14) โรงเรียนพญาลอวิทยาคม (15) โรงเรียนปงพัฒน์วิทยาคม (16) โรงเรียนปงรัชดาภิเษก (17) โรงเรียนขุนควรวิทยาคม และ(18) โรงเรียนเชียงม่วนวิทยาคม

ครู หมายถึง ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ปีการศึกษา 2564

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยารายละเอียดของการศึกษานำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 การบริหารสถานศึกษา

- ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
- ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
- กระบวนการบริหารสถานศึกษา
- ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษา
- การบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดพะเยา

2.2 แนวคิดหลักธรรมาภิบาล

- ความหมายของหลักธรรมาภิบาล
- ความสำคัญของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
- ลักษณะธรรมาภิบาล
- องค์ประกอบของธรรมาภิบาล
- ยุทธศาสตร์ การนำธรรมาภิบาลไปใช้ในสถานศึกษา

2.3 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

- หลักนิติธรรม
- หลักคุณธรรม
- หลักความโปร่งใส
- หลักการมีส่วนร่วม
- หลักความรับผิดชอบ
- หลักความคุ้มค่า

2.4 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- งานวิจัยภายในประเทศ
- งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 การบริหารงานสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหาร คำศัพท์ที่ใช้ในความหมายของการบริหารมีอยู่ 2 คำ คือ “การบริหาร”(Administration) และ “การจัดการ” (Management) การบริหาร มักจะใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะหรือการบริหารราชการ ส่วนการจัดการใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา พบว่า มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (Sergiovanni) การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่รวมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (Barnard) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2547) คำว่า “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์ศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัยวิทยาลัยชุมชน สถาบันหรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและตามประกาศกระทรวง

นพพพร ตรีพิชจักร (2553) ได้กล่าวว่า การบริหาร หมายถึงเป็นการทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน โดยการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ ซึ่งการบริหารงานนี้จะใช้ในการกำกับหรือแสดงให้เห็นลักษณะของการบริหารงานแต่ละประเภทเป็นกรณีไป

สมเดช สาวันดี (2553) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงการนำทั้งศาสตร์และศิลปะมาใช้ในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนด และเสริมสร้างความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ชิติสรณ์ คุ่มสุภา (2554) กล่าวว่า “การบริหาร” หมายถึงความรับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรหรือการที่นำทรัพยากรมาบริหารจัดการให้เป็นระบบได้แก่คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจเกิดการพัฒนาด้านความสามารถ ทักษะ ค่านิยม พฤติกรรมและคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและแก่ประเทศชาติ เนาวรัตน์ เกตุสุวรรณ (2556) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดีในตัวบุคคลนั้น

สุภัค ยมพุก และวิโรจน์ เกษภูาลักษณ์ (2558) สรุปความหมายการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วน

เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

อัจฉรา จงดี (2560) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดีของสังคม โดยการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา การใช้ทรัพยากร และกระบวนการบริหารที่สอดคล้องและเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ การบริหารเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการระเบียบอย่างเป็นระบบ คือจะต้องมีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่พึงเชื่อถือได้ ซึ่งเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหาร โดยลักษณะนี้จึงกล่าวได้ว่า การบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) เป็นศาสตร์สังคม ซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคน ที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม การบริหารก็จะมีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts) การบริหารงานของสถานศึกษา จึงหมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อจัดการศึกษามีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน

2.1.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

บุญรัตน์ โตทอง (ม.ป.ป.) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษาเป็นสังคมหนึ่ง ซึ่งประกอบไปด้วย บุคคลหลาย ๆ บุคคลทำกิจกรรมปฏิบัติงานในระบบกลุ่มบุคคล และประสานประโยชน์ให้เกิดแก่บุคคลและกลุ่มบุคคลนั้นร่วมมือร่วมใจกันทำงาน เพื่อที่จะยังผลให้เกิดการทำงานที่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเพื่อทำงานดังกล่าว ย่อมเกิดความขัดแย้งและการร่วมมือกันทำงาน เมื่อการบริหารต้องเกี่ยวข้องกับมนุษย์ การรวบรวม การจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานหรือสถานศึกษา ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการทำงานจึงจำเป็นต้องเกิดขึ้น เรื่องของการบริหารจึงนับเป็นสิ่งสำคัญเพราะการบริหารหรือการจัดการมีบทบาทที่สำคัญต่อการทำงานของมนุษย์ให้การทำงานมีประสิทธิภาพและได้ผลมากที่สุด

ศิริพงษ์ เสาภายน (2548) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อความเจริญ ต่อคุณภาพของผลิตทางการศึกษาและต่อการพัฒนาการทุก ๆ ด้านของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เพราะถ้าหากไม่มีการบริหารแล้วการดำเนินงานของสถานศึกษาอาจ จะต้องพบกับอุปสรรคมากมายจนไม่สามารถดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

ทะนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2550) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาช่วยให้คุณภาพของมนุษย์ ดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมุ่งให้เกิดการพัฒนาบุคลากรต่าง ๆ ของสถานศึกษาอีกด้วย

จันทรานี สงวนนาม (2551) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาช่วยให้การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องของการศึกษา ได้แก่ หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ตำราเรียน และอาคารสถานที่ให้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นการจัดการ ที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา ความเจริญก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติ

วันวิสา ยังช่วย (2556) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา มีส่วนช่วยในการประสานงานให้ บุคคลต่าง ๆ ในสถานศึกษา ปฏิบัติงานร่วมมือกันให้เป็นไปได้ด้วยดี ตลอดจนทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพและตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ครรชิต มัลลียงศ์ (2557) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญมากเพราะการศึกษา ของเยาวชนจะทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง หรือจะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารสถานศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาของบ้าน เมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่ กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา และผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชน และประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็จะมีความเจริญรุ่งเรืองในทุก ๆ ทางในทางตรงกันข้ามหากประเทศใด ไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่ง และทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองของประเทศ ชาติเป็นธงชัยแล้ว ก็ยากที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ทางด้านการศึกษา ทำให้การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและ หน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีการดำเนินการ มีทรัพยากร สนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ทำให้สถานศึกษาดำเนิน งานได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพ ของผลผลิตทางการศึกษาเจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3 กระบวนการบริหารสถานศึกษา

นักการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารสถานศึกษาไว้มีรายละเอียด ดังนี้

ไวเลส (1995) อ้างใน พรศิริ สังข์ทอง (2562) ได้เสนอกระบวนการบริหารไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนล่วงหน้าว่าองค์การจะต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงานการจัดสายการบังคับบัญชาและการกำหนดหน้าที่

3. การบริหารงานบุคคล (Staffing) หมายถึง การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนา การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การประเมินผลงาน การพิจารณาความดีความชอบ การให้สวัสดิการและให้พ้นจากงาน

4. การอำนวยการสั่งการ (Directing) หมายถึง การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการและการควบคุมบังคับบัญชา

5. การประสานงาน (Co-ordinating) หมายถึง การประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินการไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

6. การรายงานผล (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติขององค์กรเพื่อให้สมาชิกขององค์กรทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

7. การจัดงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การใช้จ่ายเงิน การควบคุมการใช้จ่ายและการตรวจสอบด้านการเงิน

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวถึง กระบวนการบริหารสถานศึกษามี 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดแผนงานและโครงการไว้ล่วงหน้า

2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกำหนดแผนงานและโครงการไว้ล่วงหน้า

3. การสั่งการ (Directing) คือ การพิจารณาสั่งการและมอบหมายงาน

4. การประสานงาน (Coordinating) คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน

5. การควบคุมงาน (Controlling) คือ เป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมที่สำคัญของผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การสั่งงาน (Directing) และการควบคุมงาน (Controlling)

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทางและขั้นตอนที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการของสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.4 ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษา ออกเป็น 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

1. การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้กับสถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขอบข่ายและภารกิจดังนี้

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3 การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
- 1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.7 การนิเทศการศึกษา
- 1.8 การแนะแนวการศึกษา
- 1.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการให้แก่บุคลากร ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงานงบประมาณ

สถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน โดยมีขอบข่ายและภารกิจ ดังนี้

2.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ

2.1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา

- 2.1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
- 2.1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ
- 2.2 การจัดสรรงบประมาณ
 - 2.2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
 - 2.2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
 - 2.2.3 การโอนเงินงบประมาณ
- 2.3 การตรวจสอบติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 2.3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 2.3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 2.4 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 2.4.1 การจัดการทรัพยากร
 - 2.4.2 การระดมทรัพยากร
 - 2.4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์
 - 2.4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
 - 2.4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
- 2.5 การบริหารการเงิน
 - 2.5.1 การเบิกเงินจากคลัง
 - 2.5.2 การรับเงิน
 - 2.5.3 การเก็บรักษาเงิน
 - 2.5.4 การจ่ายเงิน
 - 2.5.5 การนำส่งเงิน
 - 2.5.6 การกักเงินไว้เบิกเหลือมปี
- 2.6 การบริหารบัญชี
 - 2.6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน
 - 2.6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
 - 2.6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
- 2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
 - 2.7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา
 - 2.7.2 การจัดหาพัสดุ
 - 2.7.3 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง
 - 2.7.4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

3. การบริหารงานบุคคล

เป็นภารกิจที่สำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวอิสระ ภายใต้กฎระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนามีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยขอขยายและภารกิจดังนี้

3.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

3.1.1 การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลัง

3.1.2 การกำหนดตำแหน่ง

3.1.3 การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะข้าราชการครู

3.2 การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง

3.2.1 การดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการกรณีได้รับมอบอำนาจ

3.2.2 การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว

3.2.3 การแต่งตั้ง ย้าย โอนครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.2.4 การบรรจุกลับเข้ารับราชการ

3.2.5 การรักษาราชการแทนและการรักษาการในตำแหน่ง

3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

3.3.1 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.3.2 การเลื่อนขั้นเงินเดือนครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.3.3 การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว

3.3.4 การดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีถือจ่ายเงินเดือน

3.3.5 เงินวิทยฐานะและเงินตอบแทนอื่น

3.3.6 งานทะเบียนประวัติ

3.3.7 งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

3.3.8 การขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

3.3.9 การขอหนังสือรับรอง

3.4 วินัยและการรักษาวินัย

3.4.1 กรณีวินัยไม่ร้ายแรง

3.4.2 กรณีวินัยร้ายแรง

3.4.3 การอุทธรณ์

3.4.4 การร้องทุกข์

3.4.5 การเสริมสร้างและป้องกันการกระทำผิดวินัย

3.5 การออกจากราชการ

3.5.1 กรณีไม่ผ่านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ.

กำหนด

3.5.2 การออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติทั่วไป

3.5.3 การให้ออกจากราชการไว้ก่อน

3.5.4 การให้ออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนานหรือเหตุทดแทน

3.5.5 กรณีมลทินมัวหมอง

3.5.6 กรณีได้รับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาล

4. การบริหารทั่วไป

เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยทั้งนี้ให้เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีขอบข่ายและภารกิจดังนี้

4.1 การดำเนินงานธุรการ

4.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.3 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป

4.8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

4.9 การจัดทำทะเบียนผู้เรียน

4.10 การรับนักเรียน

4.11 การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

4.12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.13 การส่งเสริมกิจการนักเรียน

4.14 การประชาสัมพันธ์

4.15 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

4.17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.18 งานบริการสาธารณะ

4.19 งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

สรุปได้ว่า ภารกิจในการบริหารงานสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน มุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณภาพในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมให้นักเรียน สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีการนำทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานทั้งด้านงานวิชาการ งานงบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การกำหนดแนวทางในการพัฒนางานวิชาการที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของท้องถิ่น มีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและแผนจัดการเรียนรู้ กระตุ้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล กำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง เน้นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัดสำหรับการประเมินผลงานวิชาการ กระตุ้นให้บุคลากรดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ และรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน

4. การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี วางแผนการใช้งบประมาณที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของสถานศึกษา มีแผนการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ ยึดหลักการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จัดหาพัสดุโดยให้ความสำคัญกับความต้องการของบุคลากร มีการจัดทำบัญชี การเงิน และพัสดุให้ถูกต้องตามระเบียบและเป็นปัจจุบัน กำหนดมาตรการการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีกระบวนการในการควบคุม ตรวจสอบเพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีการวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพของการใช้จ่ายงบประมาณและรายงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

5. การบริหารงานบุคคล หมายถึง ดำเนินการวิเคราะห์ความต้องการและจัดทำแผนอัตรากำลัง โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา เสนอความต้องการบุคลากรในสาขาที่ขาดแคลน รวมถึงเสนอความเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการรับย้ายต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาศักยภาพตนเองตามความต้องการส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาศักยภาพตนเองตามความต้องการ วางแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติตามความสามารถและส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีม กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติตามความสามารถและส่งเสริมให้บุคลากรทำเป็นทีม กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรและชี้แจงต่อประชาคมภายในสถานศึกษา ดำเนินทางวิจัยต่อบุคลากรที่กระทำผิดตามกระบวนการอย่างยุติธรรม พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนโดยยึดหลักความเป็นธรรมโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเชิดชูเกียรติบุคลากรที่ปฏิบัติงานดีเด่นด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

6. การบริหารงานทั่วไป หมายถึง ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาทางกายภาพของสถานศึกษาโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการบริหารงานในฝ่ายต่าง ๆ การพัฒนาภาคีเครือข่ายการศึกษาเพื่อสนับสนุนสถานศึกษา พัฒนาระบบการบริหารองค์กรให้มีคุณภาพ พัฒนาอาคารสถานที่ ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา และมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษา โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่าง ๆ

2.1.5 การบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาได้จัดตั้งขึ้นตามประกาศพระราชกฤษฎีกาฉบับวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2564 โดยกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สูงสุดของทางราชการโดยอาศัยระเบียบความใน พรบ. ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553
2. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553
3. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษาพะเยา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มุ่งสู่มาตรฐานสากล บนพหุวัฒนธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

1. เสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาของประชาชนอย่างทั่วถึง เท่าเทียม
2. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ/ประเภทสู่สากล
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

4. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้จบการศึกษาได้ประกอบอาชีพที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของแรงงาน ระดับท้องถิ่นและระดับสากล

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อการศึกษา

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอำนาจหน้าที่ กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2561 กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดับทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดการและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

12. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

ส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. **กลุ่มอำนวยการ** มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ปฏิบัติงานสารบรรณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 2) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการ
- 3) ดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และยานพาหนะ
- 4) จัดระบบบริหารงาน การควบคุมภายใน และพัฒนาองค์กร
- 5) ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจการ ผลงาน และบริการข้อมูลข่าวสาร
- 6) ประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษา

การศึกษา

7) ดำเนินการเลือกตั้งและสรรหากรรมการและอนุกรรมการประสาน ส่งเสริมการจัดสวัสดิการและสวัสดิภาพ

8) การปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีในงานของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ

9) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. **กลุ่มนโยบายและแผน** มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและแจ้งการจัดสรรงบประมาณ

3) ตรวจสอบ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผน

4) ดำเนินการวิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ รวม เลิก และโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ ดำเนินการ และส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกล
- 2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา
- 3) ดำเนินการวิเคราะห์ และปฏิบัติงานระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 4) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงาน บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

4. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารการเงิน
- 2) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานบัญชี
- 3) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานพัสดุ
- 4) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารสินทรัพย์
- 5) ให้คำปรึกษาสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารการเงิน งานบัญชี งานพัสดุ และงานบริหารสินทรัพย์
- 6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

5. กลุ่มบริหารงานบุคคล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) วางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
- 2) ส่งเสริม สนับสนุนการมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ
- 3) วิเคราะห์และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการสรรหา บรรจุและแต่งตั้ง ย้าย โอน และการลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 4) ศึกษา วิเคราะห์ และดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนเงินเดือน การมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 5) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ
- 6) จัดทำข้อมูลระบบจ่ายตรงเงินเดือนและค่าจ้างประจำ
- 7) ปฏิบัติการบริการและอำนวยความสะดวกในเรื่องการออกหนังสือรับรองต่าง ๆ การออกบัตรประจำตัว และการขออนุญาตต่าง ๆ

8) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเพื่อดำเนินงานวินัย อุทธรณ์ ร้องทุกข์ และการดำเนินคดีของรัฐ

9) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

6. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินงานฝึกอบรมการพัฒนาก่อนแต่งตั้ง
- 2) ดำเนินงานฝึกอบรมพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงาน
- 3) ดำเนินงานพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ
- 4) ปฏิบัติงานส่งเสริม สนับสนุน และยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 5) ดำเนินการเกี่ยวกับการลาศึกษาต่อ ฝึกอบรม หรือปฏิบัติการวิจัยภายในประเทศหรือต่างประเทศ
- 6) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเสริมสร้างระบบเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

7. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ
- 2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 3) วิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการศึกษา
- 4) วิจัย พัฒนา ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษารวมทั้งประเมิน ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- 5) นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
- 6) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาสื่อวัตกรรมการนิเทศทางการศึกษา
- 7) ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา
- 8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

8. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา
- 2) ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
- 3) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมข้อมูลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น
- 4) ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ
- 5) ส่งเสริมงานการแนะแนว สุขภาพ อนามัย กีฬา และนันทนาการ ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร ประชาธิปไตย วินัยนักเรียน การพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน และงานกิจการนักเรียนอื่น
- 6) ส่งเสริม สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 7) ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด และส่งเสริมป้องกันแก้ไขและคุ้มครองความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา รวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 8) ดำเนินงานวิเทศสัมพันธ์
- 9) ประสาน ส่งเสริมการศึกษากับการศาสนาและการวัฒนธรรม
- 10) ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 11) ประสานและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- 12) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

9. กลุ่มกฎหมายและคดี มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการมีวินัยและรักษาวินัย
- 2) ดำเนินการสืบสวนเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน
- 3) ดำเนินการสอบสวนเกี่ยวกับวินัยและการตรวจพิจารณาวินัย
- 4) ดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์
- 5) ดำเนินการเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องทุกข์
- 6) ดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
- 7) ดำเนินการเกี่ยวกับงานคดีปกครอง คดีแพ่ง คดีอาญา และคดีอื่น ๆ ของรัฐ
- 8) ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

9) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย จัดทำข้อมูลและติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนางานกฎหมาย และงานคดีของรัฐ

10) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

10. หน่วยตรวจสอบภายใน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานตรวจสอบการเงิน การบัญชี และตรวจสอบระบบการดูแล ทรัพย์สิน

2) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานตรวจสอบการดำเนินงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับผลผลิตหรือเป้าหมายที่กำหนด

3) ดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินการบริหารความเสี่ยง

4) ดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในตามที่กฎหมายกำหนด

5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ

มอบหมาย

บทบาทอำนาจหน้าที่ของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารจัดการสถานศึกษาแบ่งบทบาทอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2545

2) พรบ. ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการมาตรา 38 (กรรมการสถาน ศึกษา) มาตรา 39 (อำนาจหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา)

3) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา พ.ศ.2553

4) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา (ออกตาม ม.39 วรรคสอง พรบ.กศ แห่งชาติ 2542)

5) ระเบียบ ศธ.ว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพ.ศ. 2546 (ออกตาม ม.35พรบ.บริหาร ศธ.)

6) กฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์วิธีการสรรหากรรมการ สถานศึกษา

7) ระเบียบ กฎหมายอื่นๆ

2. บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาตามเจตนารมณ์ของ พรบ. การศึกษาแห่งชาติ

1) จัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาด้านวิชาการ บุคคลงบประมาณ บริหารทั่วไป

2) จัดตั้ง/รับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณ

3) พัฒนาหลักสูตร /จัดการเรียนการสอน

- 4) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ
- 5) กำกับ ติดตามประเมินผลตามแผนงานโครงการ
- 6) ระดมทรัพยากร ปกครอง ดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินฯ
- 7) จัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 8) ส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน สร้างความสัมพันธ์

3. บทบาท หน้าที่ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 37 วรรค 2 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

- 1) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในเขตพื้นที่การศึกษา
- 2) รับผิดชอบ ในการปฏิบัติราชการของสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง

3) ปฏิบัติ หน้าที่ตามกฎหมายอื่น ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนด อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการไว้เป็นการเฉพาะการใช้อำนาจ และการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวให้คำนึงถึงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติแนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงด้วย

4. บทบาทหน้าที่ตาม พรบ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามาตรา 24 ของ พรบ.ระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บริหารราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทาง การศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) รับผิดชอบในการปฏิบัติงานราชการที่เป็นอำนาจและหน้าที่ของ อ.ก.ค.จ. และ ก.ค.จ.
- 2) เสนอแนะการบรรจุและแต่งตั้ง และการบริหารงานบุคคลในเรื่องอื่นที่อยู่ในอำนาจ และหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

3) พิจารณาเสนอความดีความชอบของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4) จัดทำแผนและส่งเสริมการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

- 5) จัด Advertisement

สรุปได้ว่า องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งของหน่วยงานการศึกษาในระดับสถานศึกษาของรัฐและระดับเขต

พื้นที่การศึกษา เป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

2.2.1. ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

ความหมายของหลักธรรมาภิบาล นักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมายของหลักธรรมาภิบาลไว้หลายท่านดังนี้

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2546) ธรรมาภิบาล หรือภาษาอังกฤษเรียกว่า Good Governance ซึ่งความหมายของ Governance เพียงคำเดียว หมายถึง แนวทางในการจัดระเบียบเพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม ตามหลักพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ถ้านำไปใช้ในทางราชการก็จะเรียกว่า Public Governance ซึ่งกรอบการบริหารจัดการนี้ย่อมมีทั้งข้อดีและข้อเสีย แต่สำหรับสิ่งที่ดีเรียกว่า Good Governance ซึ่งสำหรับสิ่งที่ไม่ดีเรียกว่า BadGovernance

เจริญ เจษฎาวัลย์ (2552) ได้กล่าวว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง โครงสร้าง การจัดการองค์การ นโยบาย กระบวนการปฏิบัติ และระบบการควบคุมภายในขององค์การซึ่งออกแบบ มาเพื่อใช้ในการชี้นำการปฏิบัติงานทั้งหมด ในลักษณะต่อเนื่อง และสามารถควบคุมกิจกรรมทั้งหมดของ องค์การด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและความเอาใจใส่เพื่อเป็นการปกป้องผลประโยชน์ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งหมด และส่งผลต่อผู้รับผลประโยชน์ โดยการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดเพื่อจะได้รายงานถึงการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของตนเองได้

จิตติรัตน์ เอี่ยมสกุล (2555) ได้กล่าวว่า ธรรมาภิบาลเป็นกลไกที่ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อน เป็นเป็นแนวทางในการดำเนินงานที่มีพื้นฐานระบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง ซึ่งมีโครงสร้างและกระบวนการบริหารที่มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้นำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมือง และสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่ดี ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้หลัก ประชาธิปไตย และเคารพในสิทธิมนุษยชน มุ่งใช้กฎระเบียบด้วยความเป็นธรรม โปร่งใสในการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบได้ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่งผลให้สังคมดำรงอยู่อย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศให้เป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

2.2.2 ความสำคัญของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ระบบบริหารภาครัฐไทยหรือระบบราชการไทยเป็นระบบที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านาน ตั้งแต่ก่อตั้งอาณาจักรย้อนไปถึงสมัยสุโขทัยเรื่อยมาถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์และปัจจุบัน อาจกล่าวได้

ว่าระบบบริหารภาครัฐไม่เคยล่มสลายในขณะที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองตลอดเวลา บางช่วงเวลา ระบบบริหารภาครัฐกลายเป็นอาณาจักรที่ซ้อนอาณาจักรหรือเป็นอำนาจรัฐที่ซ้อนอยู่ในรัฐ เช่น ช่วงเวลาที่ “อำมาตย์” หรือ “ข้าราชการ” มีอำนาจในการเมืองการบริหารโดยตรง เช่น ดำรงตำแหน่งนายก รัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี เป็นต้น ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ผู้ปกครองหรือกษัตริย์ทรงเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุด ในการบริหารกิจการของบ้านเมือง โดยมีข้าราชการเป็นกลไกในการใช้อำนาจของพระมหากษัตริย์ ซึ่งหากจะกล่าวไปแล้ว หลักคิดในธรรมาภิบาล หรือ good governance ซึ่งมาจากต่างประเทศและเข้ามาสู่สังคมไทยในยุคสมัยระบอบประชาธิปไตยนั้น ในความเป็นจริงแล้ว ก็มีใช้เรื่องใหม่ทั้งหมด แต่ประการใดเลย เพราะผู้ปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มีหลักการสำคัญที่ยึดถือปฏิบัติมาช้านาน ได้แก่ “หลักทศพิธราชธรรม” (สถาบันพระปกเกล้า, 2558)

กระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เพียรพยายามนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระยะ 4-5 ปี มาจนถึงปัจจุบัน โดยมีโครงการพัฒนาการนำการบริหารฐานโรงเรียน (School-based management: SBM) มาใช้ในโรงเรียนขั้นพื้นฐาน โดยเน้นการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และได้จัดโครงการสรรหาผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้มาแล้ว 2 รุ่น คือ รุ่นปีการศึกษา 2544 และรุ่นปีการศึกษา 2545 เพื่อเป็นการพิสูจน์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารฐานโรงเรียน (SBM) จากการนำหลักการในการบริหารฐานโรงเรียนที่เน้นการส่งเสริมการเรียนรู้มาใช้ในโรงเรียน ทำให้เกิดผลดีต่อการบริหาร จัดการศึกษาและเป็นแบบอย่างได้ หลักการของการบริหารฐานโรงเรียน เป็นหลักการที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้งหมด ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นเรื่องเดียวกัน ในเรื่องนี้ ธีระ รุญเจริญ (2547) ได้สรุปหลักการทั่วไปเพื่อประโยชน์ต่อการบริหารจัดการ ดังนี้

หลักที่ 1 การกระจายอำนาจ คือ อำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สำหรับประเทศไทย จะมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา

หลักที่ 2 การบริหารตนเอง สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารในรูปขององค์คณะบุคคล

หลักที่ 3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และแผนการตัดสินใจกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมคิด ร่วมทำ ฯลฯ

หลักที่ 4 ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนเป็นภาวะผู้นำเน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

หลักที่ 5 การพัฒนาทั้งระบบ ปรับทั้งเรื่องโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงระบบทั้งหมด อย่างเต็มไปด้วยบรรยากาศเห็นด้วยและสนับสนุน

หลักที่ 6 ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ โรงเรียนต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบเพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

สุัทสนา สุทธิกุลสมบัติ (2552) กล่าวว่า หลักสำคัญของหลักธรรมาภิบาล กำหนดไว้มี 8 ประการ ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกทั้งชายและหญิง การตัดสินใจมีความสำคัญและสร้างความสามัคคีให้เกิดกับประชาชนการมีส่วนร่วมสามารถทำได้โดยอิสระไม่มีการบังคับ
 - 2) การปฏิบัติตามกฎ คือ การต้องการความถูกต้องตามกรอบของกฎหมาย มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและมีความเป็นธรรม ทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน
 - 3) ความโปร่งใส คือ การตรวจสอบความถูกต้องและมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาเพื่อช่วยแก้ปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชันได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน
 - 4) ความรับผิดชอบ คือ การที่ทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดสำหรับการปฏิบัติงานที่กล้าคิดกล้าที่จะตัดสินใจและรับผิดชอบต่อผลการคิดและการตัดสินใจนั้น
 - 5) ความสอดคล้อง คือ ความสอดคล้องต้องกันเป็นการกำหนดและสรุปความต้องการของคนในสังคม โดยพยายามหาจุดสนใจร่วมกันเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในสังคม
 - 6) ความเสมอภาค คือ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนพึงได้รับจากรัฐบาลทั้งการบริการและสวัสดิการตลอดจนสาธารณูปโภคด้านอื่น ๆ
 - 7) หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ วิธีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดโดยการผลิตและจำหน่าย เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับทุนที่ใช้ไปพัฒนากระบวนการผลิตและให้เกิดความยั่งยืน
 - 8) หลักการมีเหตุผล คือ การตัดสินใจและรับผิดชอบต่อผลกระทบด้วยผลที่สมเหตุสมผลผลการมีเหตุผลไม่สามารถกระทำได้โดยปราศจากการปฏิบัติตามกฎหมายความโปร่งใสและตรวจสอบได้
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในสถานศึกษาว่าหลักการดังกล่าวจะทำให้บุคลากรและสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ดังนี้

- 1) เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึง
- 2) กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง
- 3) ไม่ถูกชี้นำในการตัดสินใจและการทำงาน
- 4) เป็นความรับผิดชอบต่อปฏิบัติงานและการตัดสินใจ
- 5) เกิดความโปร่งใสในการทำงาน และไม่เลือกปฏิบัติ
- 6) เป็นการสร้างหลักประกันคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการบริหารที่ให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารและจัดการเรียนการสอน และที่สำคัญคือเป็นการคืนอำนาจให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

2.2.3 ลักษณะธรรมาภิบาล

ลักษณะเงื่อนไขของหลักธรรมาภิบาล มีหลักสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1) หลักการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Public Participation) คือ กระบวนการที่ประชาชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน (Equity) ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเข้าร่วมทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านกลุ่มผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยชอบธรรม

2) หลักความสุจริตและโปร่งใส (Honesty and Transparency) คือ กลไกการบริหารที่มีความสุจริตและโปร่งใส ซึ่งรวมถึงการมีระบบ กติกา และการดำเนินงานที่เปิดเผยตรงไป ตรงมา ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรีเป็นธรรม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงการที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานกำกับดูแลและประชาชนสามารถตรวจสอบและติดตาม ผลได้

3) หลักพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) คือ ความรับผิดชอบในบทบาทภาระหน้าที่ที่มีต่อสาธารณชน โดยมีการจัดองค์กรหรือการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เป็นการดำเนินงานเพื่อสนองตอบความต้องการของกลุ่มต่างๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรม ในความหมายนี้ มีความหมายที่มากกว่าความรับผิดชอบเฉพาะต่อผู้บังคับบัญชาหรือกลุ่มผู้เป็นฐานเสียงที่ให้การสนับสนุนทางการเมือง

4) หลักกลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) คือ เป็นกลไกที่มีองค์ประกอบของรัฐบาลหรือผู้ที่เข้าร่วมบริหารประเทศที่มีความชอบธรรม เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมโดยส่วนรวมไม่ว่าจะโดยแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง

5) หลักเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair Legal Framework and Predictability) คือ กรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม ซึ่งกฎหมายมีการบังคับใช้และสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกฎหมายที่ชัด ซึ่งคนในสังคมทุกส่วนเข้าใจ

6) หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) คือ เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัดองค์กร การจัดสรรบุคลากร และมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะต่างๆ อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีการดำเนินการให้สาธารณะที่ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจ และกระตุ้นการพัฒนาของสังคมทุกด้าน (ด้านการเมืองสังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ) เป้าหมายของธรรมาภิบาล รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับพ.ศ. 2550 ได้สร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอันเรียกเป็นศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “good governance” โดยมีเป้าหมายร่วมกันอยู่ 3 ประการ ประกอบด้วย ประการแรกการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อให้การบริหารงานภาครัฐมีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่ประชาชนต้องการ มีความโปร่งใสในการตัดสินใจและในกระบวนการทำงาน ให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร ร่วมแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการทำงาน รวมทั้งการประหยัด มีประสิทธิภาพต่อผลงานนั้นแทนการเน้นทำให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบและวิธีการเพียงอย่างเดียว

ประการที่สอง การปรับเปลี่ยนบทบาทการทำงานของภาครัฐ โดยเน้นงานในหน้าที่หลักของภาครัฐซึ่งได้แก่ การกำหนดนโยบายที่มองการณ์ไกลการมีบังคับใช้กฎหมายที่ให้ความเสมอภาคเป็นธรรมและองค์การบริหารอย่างเป็นอิสระ มีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดำเนินการ ประการที่สาม การบริหารแบบพหุภาคีได้แก่ การบริหารที่ให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายตัดสินใจ หรือร่วมปฏิบัติงานโดยไม่ผูกขาดหรือรวมศูนย์อำนาจ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

พ.ศ. 2546 ได้กำหนดขอบเขตเป้าหมายของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีว่า ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่าลักษณะของธรรมาภิบาล ประกอบไปด้วยกระบวนการที่ประชาชนมีโอกาส และมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน มีกลไกการบริหารที่มีความสุจริตและโปร่งใส เป็นธรรม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบในบทบาทภาระหน้าที่ที่มีต่อสาธารณชน เป็นกลไกที่มีองค์ประกอบของรัฐบาลหรือผู้ที่เข้าร่วมบริหารประเทศที่มีความชอบธรรม เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมโดยส่วนรวมไม่ว่าจะโดยแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง กรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม ซึ่งกฎหมายมีการบังคับใช้และสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกฎหมายที่ชัดเจน ซึ่งคนในสังคมทุกส่วนเข้าใจเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัดองค์กร การจัดสรรบุคลากร และมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะต่างๆ อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อให้การบริหารงานภาครัฐ การปรับเปลี่ยนบทบาทการทำงานของภาครัฐ โดยเน้นงานในหน้าที่หลักของภาครัฐซึ่งได้แก่ การกำหนดนโยบายที่มองการณ์ไกลการมีบังคับใช้กฎหมายที่ให้ความเสมอภาคเป็นธรรมและองค์การบริหารอย่างเป็นอิสระ มีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดำเนินการ และการบริหารแบบพหุภาคีที่ให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายตัดสินใจ

2.2.4 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 สำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อปี พ.ศ.2542 โดยมติคณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติในการสร้างระบบบริหาร

กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 และระเบียบนี้เริ่มมีผลการบังคับใช้กับหน่วยงาน ของรัฐ ตั้งแต่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2542 ซึ่งในระเบียบในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัด 27 หรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 คือ (สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2542) หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ดังนี้

1) หลักนิติธรรม หมายถึงการตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับเหล่านั้นโดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำนาจหรืออำนาจของตัวบุคคล

ในระดับภาครัฐ หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ใช้ในการบริหารงานร่วมกันภายในภาครัฐ

ในระดับองค์กร หมายถึง กฎ กติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายในรวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กรส่วนกลางได้อำนาจมาปฏิบัติตามกฎหมาย การบริหารจัดการภายในของหน่วยงานนั้นได้ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ เช่น ด้านบุคลากร ด้านการปฏิบัติงานในการนำหลักนี้มาปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงเรื่องความเป็นธรรมและความยุติธรรมเพราะเมื่อระบบกฎหมายมีความซับซ้อนมากขึ้นคนในสังคมก็เริ่มมองว่ากฎหมายเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก มีวิธีปฏิบัติที่สับสนและเกิดความระแวงว่าข้าราชการจะแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินการ โดยจะบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ เหล่านี้อย่างไม่เป็นธรรม ในเรื่องนี้ภาครัฐจะต้องมีการทบทวนปรับปรุงแก้ไข กฎหมายให้เข้าใจง่ายและมีการเผยแพร่ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายกับประชาชนให้ดี ให้ประชาชนเข้าใจว่าการตราและบังคับใช้กฎหมายอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความจำเป็นจริง ๆ มิฉะนั้น ประชาชนจะต่อต้านไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่บังคับใช้นอกจากเรื่องความเป็นธรรมแล้วจะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการร่างออกกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายให้มีความรัดกุมรวดเร็วและเป็นธรรมด้วย

2) หลักคุณธรรม (Ethics) คือการยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงามโดยการธำรงค้ำเพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติได้แก่ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละความอดทนขยันหมั่นเพียรความมีระเบียบวินัย เป็นต้น

3) หลักความโปร่งใส (Transparency) คือการทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบ และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะ

เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันและช่วยให้การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือการทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญของสังคมโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมได้แก่การแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะการประชาพิจารณ์การแสดงประชนมติหรืออื่นๆ และจัดการผูกขาด ทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน

5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) คือผู้บริหารตลอดจนคณะข้าราชการทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่งโดยมุ่งให้บริการแก่ผู้มารับบริการเพื่ออำนวยความสะดวกต่างๆถือเป็นการรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคมรวมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันท่วงที

6) หลักความคุ้มค่า (Value for Money) คือผู้บริหารต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้นในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่าซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริการหรือประชาชนโดยส่วนรวม

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

หลักนิติธรรม	กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดีและลงโทษคนไม่ดีได้
	มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป
	การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้และได้รับการยอมรับจากประชาชน
	ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่างๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่าง ๆ
หลักความโปร่งใส	การสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐและเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ
	จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ
	เกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ
	ส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ
หลักความรับผิดชอบ	การได้รับการยอมรับและความพอใจจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง
	การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ
	คุณภาพของงานด้านปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและจำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ
หลักความคุ้มค่า	ความพึงพอใจของผู้รับบริการ
	ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
หลักการมีส่วนร่วม	ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ
	ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ
	จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นของประชาชน ในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม
หลักคุณธรรม	การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง
	คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด
	สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2542

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ประกอบด้วยบทบัญญัติต่าง ๆ รวม 9 หมวด หมวดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอยู่ในส่วนของ หมวดที่ 1 เป็นการกำหนดขอบเขตของความหมายของคำว่าบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในภาพรวมซึ่งที่จะเป็นการชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการในการกระทำการกิจใดภารกิจหนึ่งว่า ต้องมีความมุ่งหมายให้บรรลุเป้าหมายในสิ่งเหล่านี้ คือ 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งได้แก่ การบริหารราชการที่สามารถตอบสนอง (Responsiveness) ต่อความต้องการของประชาชน และพยายามมุ่งให้เกิดผลกระทบในเชิงบวก (Positive impact) ต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชน 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่ การบริหารเพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ (Outcome) ตรงตามวัตถุประสงค์ (Objective) ที่วางไว้โดยมีการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Result based management) และการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการผลงาน (Performance agreement ในทุกระดับ 3) มีประสิทธิภาพและเกิดคุณค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่ การบริหารที่จะต้อง พิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลลัพธ์ (Outcome) ที่เกิดขึ้น โดยมีการทำ Cost - benefit analysis ให้สามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ เทียบกับประโยชน์ที่รับ รวมทั้งจัดระบบการวางแผนการทำงานและวัดผลงานแต่ละบุคคล (Individual scorecards) ที่เชื่อมโยงกับระดับองค์กร (Organization scorecards) 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น ซึ่งได้แก่ การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานและการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Process simplification) และจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ (Empowerment) เพื่อให้การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการใกล้ตัวกับประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานในรูป One-stop service 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งได้แก่ การทบทวนและการปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนการทำงานใหม่อยู่เสมอ (Process redesign) ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนลำดับความสำคัญและความจำเป็นของแผนงานและโครงการทุกระยะ (Program evaluation) การยุบเลิก ส่วนราชการที่ไม่จำเป็นและการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ เป็นหลัก โดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชน (Citizen survey) และความพึงพอใจของ ผู้รับบริการ (Customer survey) ในหลากหลายวิธีและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติราชการต่อไป 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบและวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง (Internal control) ซึ่งจะทำให้สามารถผลักดันการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันราชประชาสมาสัย กล่าวว่าธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง ขบวนการหรือขั้นตอนในการทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ที่จัดขึ้นในสถาบัน ฯ เริ่มจากงานในหน้าที่รับผิดชอบแต่ละคนงานที่ได้

รับคำสั่งให้ทำหรืองานที่ร่วมกันทำจะต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ 1) หลักนิติธรรม เคารพ และปฏิบัติตามกติกา ระเบียบแบบแผนและกฎหมายต่าง ๆ โดยไม่ละเมิดอย่างตั้งใจหรือจงใจ หลีกเลี่ยงหรือไม่ตั้งใจเพราะไม่รู้ ฉะนั้นถ้าไม่แน่ใจต้องศึกษาก่อนว่า จะไม่ผิดหลักนิติธรรมหรือไม่ ก่อนที่จะทำลงไป 2) หลักคุณธรรม ในหลายแง่มุม เช่น เมตตาธรรมหรือความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข จริยธรรม ทำอะไรให้ถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอน กตัญญูตเวทีตา การรู้จักบุญคุณและคิดจะตอบแทน หิริโอปปะ การรู้จักละอายและเกรงกลัวบาปกรรมไม่ดี โดยการมีคุณธรรมจะช่วยยกคุณค่าความเป็นมนุษย์ให้สูงขึ้นเป็นที่ยกย่องของคนทั่วไป 3) ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทุกเรื่องราวในการทำงาน ตามภาระหน้าที่รับผิดชอบอยู่ ตอบข้อสงสัยได้ชัดเจนทุกคำถาม 4) การมีส่วนร่วมพึงระลึกไว้ว่าตนเองเป็นสมาชิกของสถาบันฯ นอกเหนือจากงานในหน้าที่แล้วกิจกรรมอื่นที่มีผลต่อสถาบันฯ จะต้องร่วมแสดงความคิดเห็นหรือทักท้วง 5) ร่วมรับผิดชอบต่อผลงานที่ทำเอง ทำโดยกลุ่มทำในนามสถาบันฯ ถ้าดีอยู่แล้วให้ดีขึ้น ถ้าผิดพลาดบกพร่องต้องช่วยกันแก้ไข ไม่วางเฉย 6) ความคุ้มค่า ทั้งในแง่รูปธรรมและนามธรรม ที่สัมผัสจับต้องมองเห็นได้หรือรู้สึกคุณค่า หรือไม่คุ้มค่า ถ้าทำตามหลักข้างต้นทั้ง 5 มาครบถ้วนแล้ว เมื่อพิจารณาถึงหลักความคุ้มค่าแล้วไม่ผ่านก็ควรทบทวนปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าต่อผลงานให้มากที่สุด

เมื่อมีหลักการที่เป็นแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลแล้ว หน่วยงานที่ต้องการใช้หลักการบริหารแนวใหม่ที่จะสร้างธรรมาภิบาล สามารถประยุกต์ใช้ได้และวัดระดับการมีธรรมาภิบาลของหน่วยงานตนได้โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ตลอดจนรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่แล้วในหน่วยงาน การนำหลักการข้างต้นไปสร้างตัวชี้วัดและนำไปทดสอบจริงในหน่วยงาน และสามารถแสดงผลให้เข้าใจได้ง่าย ทำให้ผู้บริหารสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขการทำงานของหน่วยงานให้มีธรรมาภิบาลมากขึ้นได้

ปณรต มาลากุล ณ อยุธยา (อ้างถึงใน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553) ได้ให้องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลว่า ธรรมาภิบาล เป็นตัวร่วมของแนวคิดต่าง ๆ ประกอบด้วยอย่างน้อย 5 ประการ คือ

- 1) หลักความเป็นธรรม (Equitability) ซึ่งหมายความว่า ความเป็นธรรมตามหลักมนุษยธรรม คุณธรรม และนิติธรรม
- 2) หลักความคุ้มค่า (Value for money) ซึ่งหมายความว่า หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 3) หลักความโปร่งใส (Transparency) เปิดโอกาสให้ตรวจสอบได้
- 4) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ที่ทำให้สามารถระบุได้ว่า ใครรับผิดชอบการกระทำใด ได้อย่างชัดเจน
- 5) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การบริหารจัดการจะมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับ “การตัดสินใจ” โดยหลักสองประการหลัก คือ ความเป็นธรรม และความคุ้มค่านั้นถือเป็นเป้าหมาย (Ends)

คือ จะทำอะไรต้องดูให้คุ้มค่าและเป็นธรรมอย่างมีคุณภาพ ส่วนหลักที่เหลืออีกสามหลักนั้นถือเป็นวิธีการ (Means) ที่จะนำไปสู่เป้าหมายคือถ้าจะให้แน่ใจว่าการกระทำใดเป็นธรรม และคุ้มค่าหรือไม่ก็ต้องทำให้การกระทำนั้น ๆ เป็นไปโดยโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้มีการกำหนดตัวผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ร่วมคิดร่วมทำให้มากที่สุด

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลตามแนวคิดของแต่ละบุคคลแต่ละหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ มีความแตกต่างกันไปบ้าง แต่ส่วนใหญ่นโยบายหลักและหลักเกณฑ์การปฏิบัติจะคล้ายกัน และอยู่ในกรอบของหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

2.2.5 ยุทธศาสตร์ การนำธรรมาภิบาลไปใช้ในสถานศึกษา

ในการใช้ธรรมาภิบาล ในการบริหารโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเหมาะสม และมีแนวทางการบริหารสอดคล้องกับหลักการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล และการบริหารจัดการฐานโรงเรียน การบริหารงานจะต้องเป็นรูปแบบใหม่ เพราะประสิทธิภาพของการดำเนินงานของโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้นำในการบริหารจัดการศึกษาโดยจำเป็นต้องจัดหาทรัพยากรวิชาการ และข้อมูลสารสนเทศ จัดการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ประสานและสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคลรอบครัว และองค์กรต่าง ๆ เพื่อทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2547) อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณสมบัติที่เหมาะสมหลายอย่างเช่น มีคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการศึกษา มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรที่องค์กรวิชาชีพรับรองมีมาตรฐานวิชาชีพ มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จของโรงเรียน คือ สถานศึกษาพัฒนาวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ เป้าหมายและวิธีดำเนินการอย่างชัดเจน สถานศึกษามีทีมงานที่มีคุณภาพหลากหลาย โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสูงกำกับดูแลให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเป็นมืออาชีพ ทั้งด้านมาตรฐานวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถและทักษะทั้งด้านหน้าที่และกระบวนการพัฒนาตนเองให้ทันสมัย พัฒนาข่าวสารในสถานศึกษา มีกลไกในการจัดระบบข้อมูลข่าวสาร มีระบบสารสนเทศที่ทันสมัยสื่อสารได้หลายทาง รวมทั้งประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสาร ให้เกียรติและยกย่องครูเพื่อสร้างแรงจูงใจ มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี การนำธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษา จะประสบความสำเร็จโดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้ คือ ให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยการแสดงความโปร่งใสในการดำเนินการพร้อมที่จะรับการตรวจสอบ มุ่งคุณภาพและประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นที่ตั้ง คิดวางแผนการบริหารแบบพึ่งตนเองเป็นหลัก โดยอาศัยการทำงานด้วยความรับผิดชอบสนับสนุนให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องให้อิสระในการดำเนินการ เน้นการบริหาร โดยองค์คณะบุคคลและคณะกรรมการจัดให้มีการสารสนเทศครบถ้วนทำการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินตรวจสอบเป็นระยะๆ สรุปหลักการ แนวคิด เกี่ยวกับการบริหารหลัก

ธรรมาภิบาล ในสถานศึกษาเป็นการบริหารที่เน้นรูปแบบการบริหารตามหลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมความรับผิดชอบและความคุ้มค่า ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการให้บรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ตามแนวคิดของการปฏิรูปการศึกษาโดยการยึดหลักบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่เน้นการคืนอำนาจให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง อีกทั้งปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารเดิมให้สอดคล้องกับการเป็นนิติบุคคล ในการพัฒนาระบบการบริหารงานทั่วไป ให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ประการดังกล่าว โดยผู้บริหารต้องศึกษาเรียนรู้และสร้างยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จพร้อมกับบริหารปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

2.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

การบริหารจัดการของโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษา แก่ประชาชนและเป็นโรงเรียนของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งเรียก กันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้าง ความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน ในฐานะที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าวได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อหลักความคุ้มค่า หลักธรรมาภิบาล อาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาล ที่ทุกส่วนราชการต้องยึดถือปฏิบัติ มี 6 หลัก คือ

1) **หลักนิติธรรม** คือ หลักการปกครองภายใต้กฎหมายที่ครอบคลุมไปถึงเรื่อง การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม กล่าวโดยสรุป คือ สถาปนาการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่กระทำกันตาม อำนาจใจ หรืออำนาจบุคคล

2) **หลักคุณธรรม** คือ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการธำรงไว้เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทนขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น

3) **หลักความโปร่งใส** คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร อย่างตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไก การทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนถึงระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มี ประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันและช่วยให้การทำงานของภาครัฐ และภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

4) **หลักความมีส่วนร่วม** คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของสังคมโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทาง ในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็น การไต่สวน สาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดง ประชามติ หรืออื่น ๆ และจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยสร้าง ความสามัคคีและความร่วมมือกันทำงานในเรื่องสำคัญของภาครัฐและภาคธุรกิจ เอกชน

5) **หลักความรับผิดชอบ** คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ทุกคนทุกฝ่ายตระหนัก ในสิทธิหน้าที่ มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนและการใส่ใจในปัญหาสาธารณะ รวมทั้งมี ความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยพยายามหาทาง ออกที่ทุกฝ่ายสามารถยอมรับร่วมกันได้กล้ำรับผลจากการกระทำของตน

6) **หลักความคุ้มค่า** คือ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุด โดยการทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่รู้คุณค่าของทรัพยากรของชาติและบริหารงาน ด้วยความ ประหยัดมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐซึ่งต้องให้บริการที่มี คุณภาพแก่ประชาชน การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน เป็นการบริหารที่ทำให้เกิดความสมดุลในองค์กร และทำให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกิดความมั่นใจที่จะพัฒนา คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จึงถือได้ว่าหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดที่สามารถผลักดันให้โรงเรียน สามารถบรรลุเป้าประสงค์ ทั้งในระดับโรงเรียน และระดับประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป และเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข การบริหารจัดการ ของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษา ของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ โรงเรียน ในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย หลักการดังกล่าว ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าหลักธรรมาภิบาลอาจ บูรณา การเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาซึ่งได้แก่การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไป และเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ดังมีรายละเอียดแนวคิดของธรรมาภิบาลในแต่ละด้านดังนี้

1) การบริหารงานด้านวิชาการ งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจาย อำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนิน การได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นและ การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งใน

การบริหารและจัดการ สามารถพัฒนา หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผลรวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ

2) การบริหารงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความ เป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใสตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ ดีขึ้นต่อผู้เรียน

3) การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่ง ส่งเสริม ให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการ ด้านการ บริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลัก ธรรมชาติ ข้าราชการครูและนักศึกษาทางการศึกษาได้รับการพัฒนามีความรู้ความสามารถมี ขวัญกำลังใจได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพซึ่งจะส่งผลต่อการ พัฒนาคุณภาพ การศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4) การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบ บริหารองค์กรให้บริการ บริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการ ประสานส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการ

อรรถย แสงทอง (2551) กล่าวว่า หลักธรรมชาติ 6 ประการ ประกอบ ด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1) หลักนิติธรรม คือ ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ใช้เป็นข้อตกลงของหน่วยงาน โดยที่ระเบียบ และหลักเกณฑ์การบังคับใช้นั้นต้องเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับจากสมาชิก ระเบียบ และหลักเกณฑ์เหล่านี้ ต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในหน่วยงาน และผู้รับบริการ รวมทั้ง เอื้ออำนวยต่อการ ควบคุม และพัฒนาผู้รับบริการด้วยการกำหนด และปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลง กันไว้อย่างเคร่งครัด

2) หลักคุณธรรม คือ หลักปฏิบัติในการทำในสิ่งที่ถูกต้อง ด้วยความซื่อสัตย์จริงใจ ยึดมั่นใน ความถูกต้อง ดีงาม บนพื้นฐานของศีลธรรม จริยธรรม ภายใต้ระเบียบและข้อบังคับของ ผู้รับบริการ และยังประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

3) หลักความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของหน่วยงาน และผู้รับบริการ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กร ให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้

4) หลักความรับผิดชอบ คือ ความมุ่งมั่นและตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็ม ความสามารถ ให้บรรลุความสำเร็จ สอดคล้องตามกฎระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงาน อย่างมีสำนึก ต่อหน้าที่ สังคม ประชาชน และประเทศ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการ และส่วนรวมเป็นสำคัญ

รวมทั้งยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานดังกล่าว ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ตลอดจนพร้อมแสดงข้อเท็จจริงในการประกอบภารกิจต่อสาธารณชน สามารถชี้แจงเหตุผลได้ และพร้อมต่อการตรวจสอบจากสาธารณะ

5) หลักการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานและผู้รับบริการ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการบริหารงาน หรือการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุน ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติตาม สิ่งที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ

6) หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วย ความประหยัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทำให้งานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลภายนอก

สรุปได้ว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (Good governance) เป็นการบริหารงานที่จัดขึ้นในองค์กรหรือเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ประกอบด้วย 6 หลักการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งนับว่าเป็นหลักในการบริหารจัดการที่ดี ที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยนำหลักการเหล่านั้นมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

2.4 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

เนื่องจากความสลับซับซ้อนของภารกิจและการเปลี่ยนแนวทางการบริหารตามการปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จำเป็นต้องมีผู้บริหารการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถหรือคุณลักษณะเฉพาะหลายประการ กล่าวคือ นอกจากต้องมีคุณสมบัติได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา ตามเกณฑ์ที่กำหนด (เช่น ตามข้อเสนอของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา) และตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการและด้านปัจจัย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาแล้วจำต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน (ธีระรุญเจริญ. 2547) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีการบริหารและการจัดการศึกษาตามแนวการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) คือ บริหารงานอย่างมีอิสระเพื่อให้เกิดความคล่องตัวต่อการบริหารด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมด้านวิชาการเป็นหลักสำคัญอันจะก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิรูปการเรียนรู้ และการปฏิรูปการศึกษาโดยรวม ฉะนั้นการบริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู โดยต้องกระจายอำนาจในการตัดสินใจ รับฟังความคิดเห็นของครู ยึดเป้าหมายและสถานศึกษาเป็นตัวตั้งมิใช่ขอแต่ผลประโยชน์ส่วนตัว มีความเชื่อว่าการร่วมคิดร่วมทำร่วมบริหารของทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู จะนำไปสู่ผลสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ตนสังกัด (ชูชาติ พ่วงสมจิตร. 2546)

จากบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต้องมีฐานความคิดในการขับเคลื่อนให้คุณลักษณะของผู้บริหารที่กล่าวมาทั้งหมดสำเร็จลงได้นั้นคือ การมีจิตวิญญาณแห่งธรรมาภิบาล มาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการบริหาร ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นๆ ของงานวิจัยฉบับนี้ ที่เกี่ยวกับความสำคัญและที่มาของความจำเป็นของการประยุกต์หลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ แต่จากการวิจัยฉบับนี้มีตัวแปรต้น คือ ครู ฉะนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพของครูในด้านต่างๆ ที่มีผลต่อการแสดงความคิดเห็น การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจำแนกเป็นวุฒิการศึกษา ประสบการณ์และระดับช่วงชั้นที่สอน (สุวรรณ ทองคำ. 2545) ซึ่งจะนำมาเสนอในแต่ละต่อไป

วุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา เป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยเฉพาะในบริบทของการปฏิรูปการศึกษา และการนำธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหาร ดังที่ มาลี บุญเกตุ (2546) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศ: กรณีศึกษาโรงเรียนเจ็ยไ้ อำเภอโศกราม จังหวัดราชบุรี พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความแตกต่างกัน โดยครูที่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติโดยรวมและในองค์ประกอบมากกว่าครูที่จบปริญญาตรีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ สมจิตร อุดม (2547) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาภาคใต้ พบว่า วุฒิการศึกษาเป็นตัวแปรที่สำคัญมากในกลุ่มครูที่ส่งผลต่อดัชนีวัดความรู้ความสามารถ และศักยภาพของบุคคล ในการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบในโรงเรียนหรือสถานศึกษา มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียน มีนักการศึกษาหลายท่านสรุปว่า วุฒิการศึกษาของครูมีผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียน เช่น เพนด์เลย์ (Pendley. 1985) พบว่า วุฒิการศึกษาของครู มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้บรรลุความสำเร็จเป็นอย่างมาก มีผลงานการวิจัยหลายเรื่องที่พบว่า วุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ถวิล ประเสริฐศรี (2547) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน เขตการศึกษา 11 พบว่า บทบาทของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูที่วุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกัน อย่างไรก็ตามได้มีงานวิจัยบางฉบับที่ทำการศึกษาคูณลักษณะในด้านวุฒิการศึกษาของผู้บริหารที่ต่างกัน ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันในบางประเด็น ดังที่ ประณาลี ยี่รัฐศิริ (2548) ที่ศึกษาบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร พบว่า ข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน และสำหรับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาของครูที่แตกต่างกัน และไม่ส่งผลต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงาน เช่น ผลการวิจัยของ โชติ เกิดบัณฑิต (2539) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัยระดับตำบล

จังหวัดราชบุรี อีกทั้งงานวิจัยของ จิราภรณ์ ไทยกิ่ง (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และพินิจ บุญอนันต์(2541) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถาน

ประสบการณ์

ประสบการณ์การบริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน เช่น งานวิจัยของเพนดลีย์ (Pendley. 1985) ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากประสบการณ์ (Experience) ซึ่งหมายถึง ผลของการปะทะ (Interaction) ระหว่างระบบส่วนต่าง ๆ ในร่างกายของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของบุคคล ซึ่งมีผลมาจากการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ที่มีผลมาจากการได้รับประสบการณ์ในสิ่งแวดล้อม เช่น ความคล่องตัวในการใช้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ หรือควบคุมพฤติกรรมขณะเกิดอารมณ์ และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความสามารถในการคิด และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (สุวรรณ ทองคำ. 2545) บุญเรือง ศรีเหรียญ (2542) ได้ศึกษา ความสำเร็จในการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนและตัวนักเรียน พบว่า ประสบการณ์การสอนของครูมีผลโดยตรงต่อผลผลิต ผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี ใช้เวลาทุ่มเทในกระบวนการสอนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์สอน 2 ปีอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ สัจจระ อดิระโทก (2541) พบว่าประสบการณ์ทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู อารีรัตน์ หิรัญโร (2532) พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ทำงานมาก (15 ปี ขึ้นไป) มีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ปานกลาง (6-15 ปี) และน้อย (ต่ำกว่า 5 ปี) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิทยา ประยูร (2540) และบัณฑิต แทน พัทธกิจ (2540) ที่พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก (15 ปี ขึ้นไป) มีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานปานกลาง (10-15 ปี) และน้อย (น้อยกว่า 10 ปี) โกสม ฝอย (2548) ได้ศึกษาบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตามผลงานวิจัยที่มีผลสรุปด้านคุณลักษณะ ด้านประสบการณ์ของครูในสถานศึกษาที่มีจำนวนปีต่างกัน ส่งผลต่อความคิดเห็นในการบริหารโรงเรียนที่ไม่แตกต่างกันในบางประเด็นต่อไปนี้ อาทิ เช่น สุจรรยา ใจหาญ (2548) ได้ศึกษา การปฏิบัติงานของครูด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2544 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีการประเมินผลการเรียนตามกลุ่มสาระด้านการอ่านการวิเคราะห์กิจกรรมด้านผู้เรียนไม่แตกต่างกัน และมาลี บุญเกตุ (2546) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศ :

กรณีศึกษาโรงเรียนเจียไ้ อำเภโพนาราม จังหวัดราชบุรี พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในแต่ละองค์ประกอบ และโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการศึกษาสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ในด้านวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ที่มีความเกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของครู ยังมีสถานภาพ ด้านระดับชั้นที่สอนที่มีส่วนในการศึกษาว่า จะมีความแตกต่างกันหรือไม่ ในการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ดังที่มีเอกสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ ภคินี โอฬาริกชาติ (2547) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานด้านโอกาสความก้าวหน้าและการพัฒนาความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่สอนช่วงชั้นที่ 4 จะมีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านโอกาสความก้าวหน้าและการพัฒนา ความสามารถสูง เพราะครูมีความรู้ดีกว่า เมื่อสอนช่วงชั้นที่สูงจะทำให้เกิดความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ รวมทั้งการพิจารณาความดีความชอบและมีโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถและการศึกษาต่อ สิ่งเหล่านี้ทำให้ครูเกิดความพึงพอใจที่ได้ปฏิบัติงานสอนในช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ สิทธิวันชัย (2548) ได้ศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูผู้สอนในระดับช่วงชั้นที่ต่างกัน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนรู้จักคิดและศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย และคุณธรรม จริยธรรมที่แตกต่างกัน 43 ความสามารถของมนุษย์เป็นผลมาจากสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ ความสามารถทางสมอง ประสบการณ์ และการศึกษาอบรม อีกทั้งประสบการณ์ในงานใดก็ตามย่อมส่งผลให้บุคคลปฏิบัติงานนั้นได้ดี จึงอนุมานได้ว่าผู้ที่มีตำแหน่งงานต่างกันย่อมมีประสบการณ์ ความรู้ และทักษะที่ต่างกัน ส่งผลต่อการมีมุมมองและพฤติกรรมในการคิดตัดสินใจ และปฏิบัติที่แตกต่างกัน (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2522) ซึ่งในแนวคิดนี้ แสดงถึงรูปแบบการสอนที่ต่างกันหรือช่วงชั้นที่ต่างกัน มีส่วนทำให้ความคิดเห็นหรือมุมมองของครูต่อเหตุการณ์เดียวกันแตกต่างกันได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรสถานภาพ และกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 ข้อ 1 การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (1) การศึกษาระดับก่อนประถม (2) การศึกษาระดับประถมศึกษา และ(3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งได้ 2 ระดับ ดังนี้ (ก) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ข) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2546) ผู้วิจัยจึงเลือกวุฒิการศึกษาประสบการณ์ และระดับที่สอน เป็นตัวแปรอิสระ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

คารินทร์ สงมะเร็ง (2559) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักมุ่งเน้น ฉันทามติและหลักประสิทธิผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นหลักความรับผิดชอบ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมด้านหลักการตอบสนอง หลักความเสมอภาค หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล และหลักประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักการตอบสนอง หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นฉันทามติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พิษณุ ยงดี (2559) ได้ศึกษาธรรมาภิบาลของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง พบว่า 1) ธรรมาภิบาลของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักการตอบสนอง หลักความโปร่งใส หลักการรับผิดชอบและหลักนิติธรรม ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อธรรมาภิบาลของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุงเมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า กลุ่มผู้บริหาร ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่าง กันทั้งภาพรวมและรายด้าน

ภัทรวดี อุทัยกรณ์ (2559) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม อำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า

1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม อำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศ โดยรวมและ

รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความเสมอภาคและด้านหลักประสิทธิภาพแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ 3) บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตาม วุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

รัตนารณ ส่งเสริม (2559) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยหลักคุณธรรมอยู่ในลำดับแรก รองลงมา คือหลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม ส่วนหลักความคุ้มค่า อยู่ในลำดับสุดท้าย 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและวุฒิการศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ข้าราชการครูได้เสนอปัญหาและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

3.1 ด้านหลักนิติธรรมบุคลากรยังไม่ทราบข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานเท่าที่ควรผู้บริหารควรอบรมให้บุคลากรได้ทราบในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3.2 ด้านหลักคุณธรรมบุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ ส่วนรวม ผู้บริหารควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตสาธารณะ

3.3 ด้านหลักความโปร่งใสการบริหารงานไม่มีความชัดเจนในเรื่องของงบประมาณที่ นำไปใช้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารน้อย ผู้บริหาร ควรเปิดเผยการใช้จ่ายงบประมาณให้มีความชัดเจนและกระบวนการบริหารงานนั้นพร้อมที่จะตรวจ สอบได้

3.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม การทำงานในบางเรื่องไม่ค่อยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้การบริหารงานมีความชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ บุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานตามความรู้สึกรักของตนเองโดยไม่มี ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การปฏิบัติงานล่าช้าขาดความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน ผู้บริหารควรสนับสนุน การปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการทำงานอย่างเต็มที่

3.6 ด้านหลักความคุ้มค่า บุคลากรบางส่วนขาดจิตสำนึกต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัด และคุ้มค่า ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณและส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์มากที่สุด

นันทิชา ปูเวหา (2560) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาหนองงูศรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่า 1) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาหนองงูศรี 1 ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้านและอยู่ในระดับมาก 3 ด้านโดย เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุดได้ดังนี้ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความมีส่วนร่วมด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความ โปร่งใสตามลำดับ 2) เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาหนองงูศรี 1 ตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศ อายุและประสบการณ์การทำงานต่างกันโดยรวม และรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศูนย์ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาหนองงูศรี 1 ดังนี้การบริหารโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ต้องยึดระเบียบตดสินปัญหาอย่างให้เกิดความชอบธรรมต้อง มอบหมายภาระงานให้ครูทุกคน รับผิดชอบผู้บริหารต้องมีคุณธรรมในการบริหารเพื่อสร้าง ศรัทธาต่อครูในโรงเรียนเช่นสร้างความเท่าเทียมกันมีศีลธรรมจริยธรรมเป็นต้นต้องบริหารให้ มีความชัดเจนถูกต้องตามระเบียบโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตสาธารณะ 3.3 ด้านหลักความโปร่งใส การบริหารงานไม่มีความชัดเจนในเรื่องของงบประมาณที่นำไปใช้ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารน้อย ผู้บริหารควรเปิดเผยการใช้จ่ายงบประมาณให้มีความชัดเจนและกระบวนการบริหารงานนั้นพร้อมที่จะตรวจสอบได้ 3.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม การทำงานในบางเรื่องไม่ค่อยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้การบริหารงานมีความชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ บุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานตามความรู้สึของตนเองโดยไม่มี ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การปฏิบัติงานล่าช้าขาดความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน ผู้บริหารควรสนับสนุน การปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการทำงานอย่างเต็มที่ 3.6 ด้านหลักความคุ้มค่า บุคลากรบางส่วนขาดจิตสำนึกต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่าง ประหยัดและคุ้มค่า ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณและส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์มากที่สุด

ขจรศักดิ์ ว่องไว (2562) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย พบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก

2) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของ โรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า 2.1 สถานภาพตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน 2.2 ขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความ คิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน 2.3 ประสบการณ์ในการปฏิบัติ งานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน 3) ประสิทธิภาพ การบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ตามความ คิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ ใน การปฏิบัติงาน พบว่า 3.1 สถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานใน โรงเรียน ไม่แตกต่างกัน 3.2 ขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหาร งานในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน 3.3 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน 4) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับ ประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .015) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย หลักการกระจายอำนาจ หลัก ภาระรับผิดชอบ หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักการตอบสนอง หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผลหลักนิติธรรม และหลักความโปร่งใส มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานใน โรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 - .01 6) การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หลักการกระจายอำนาจ หลักภาระรับผิดชอบ หลักความเสมอ ภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักการตอบสนอง หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักนิติธรรม และ หลักความโปร่งใส ไว้ด้วย

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เกรซ (Grace) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นอิสระเชิงวิชาชีพ (Professional Autonomy) และ การร่วมมือปฏิบัติงานในภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษา กล่าวว่า ภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาต้องเชื่อม โยงกับทั้งภาควิชาอื่นภายในสถาบันและภายนอกสถาบัน โดยเพิ่มการติดต่อประสานงานผู้บริหาร ต้องบริหาร ด้วยความโปร่งใสและมีมีส่วนร่วม (Transparent and Participative Style) ผลการวิจัยชี้ว่า ความเป็น อิสระของคณะวิชา (Faculty Autonomy) เป็นแรงจูงใจที่มีความจำเป็นต่อการปฏิรูปสถาบันอุดมศึกษา มาร์เซลลา (Marcella) ได้ศึกษา การบริหารปกครองด้านการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาของโมรอนโก (Morongo) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย การวิจัยนี้พบว่า การรับรู้ของผู้มีส่วนร่วมซึ่งมีความสัมพันธ์ ต่อประสิทธิ ผลของการปกครองทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโมรอนโก ข้อมูลที่ได้รับมีการเปรียบเทียบกับ

วรรณกรรมที่ทำการศึกษาเอกสาร ได้จัดหัวข้อที่สอดคล้องกันเข้าด้วยกันและเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้ไปสู่การเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารเหล่านี้ จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาจนบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งการวิจัยครั้งนี้ยังได้สนับสนุนการศึกษาค้นคว้าบทบาทของผู้ดำเนินการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ความทุ่มเท เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและระดับความสำเร็จที่สูงขึ้นนำไปสู่การปรับโครงสร้าง และปรับเปลี่ยนในสิ่งที่จะต้องเป็น เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุป จากการศึกษาค้นคว้า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อทำการประยุกต์ใช้กับสถานศึกษามีด้านที่ต้องพิจารณาคือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วมและด้านหลักความรับผิดชอบ ซึ่งมีการวิจัยในเรื่องนี้ยังไม่มากเท่าที่ควร โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จึงสมควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าว เนื่องจากการศึกษาขั้นพื้นฐานที่บริหารโดยระบบของภาคเอกชนที่เน้นการบริหารฐานโรงเรียน และการบริหารแบบนิติบุคคล ต้องใช้ฐานคิดของการบริหารทั้ง 5 ด้านของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

kimmet (2005) ได้ศึกษาได้ศึกษาเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบบการเมืองการปกครองในอาเซียน 10 ประเทศ พบว่าในประเทศที่พัฒนาแล้วหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบายในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศนี้ได้แก่ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นประเทศไปและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาโดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรรวมถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาลในการเลือกตั้งปี ค.ศ.2004 ซึ่งพบว่าหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้าง ขวาง และเป็นความสำคัญในการปฏิรูประบบการปกครองนอกจากนั้นยังได้เริ่มเรียนรู้การนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการเมืองการปกครองโดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการพัฒนาเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจ เพื่อเป็นรูปแบบและเป็นหนทางในการบริหารประเทศใหม่ๆ เนื่องจากธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมืองการปกครองซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลที่มาจากชาติตะวันตกซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารใหม่ ๆ และก่อให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตย ซึ่งนั่นก็คือหนึ่งในจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้ทำวิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำนวน 18 โรงเรียน จำนวน 947 คน ปีการศึกษา 2564

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำนวน 18 โรงเรียน จำนวน 947คน ปีการศึกษา 2564 โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้มาโดยใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามรายชื่อโรงเรียนจากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน ได้จำนวน 274 คน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนและกลุ่มตัวอย่างของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา

	โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.	พะเยาพิทยาคม	170	49
2.	พากกว้านพิทยาคม	49	14
3.	พะเยาประสานวิทย์	23	7
4.	ดอกคำใต้พิทยาคม	54	16
5.	ถ้ำปินพิทยาคม	34	10
6.	งำเมืองพิทยาคม	25	7
7.	ดงเจนพิทยาคม	42	12
8.	เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์พะเยา	52	15
9.	แม่ใจพิทยาคม	66	19
10.	เชียงคำพิทยาคม	134	39
11.	ฝายกวางพิทยาคม	43	12
12.	ภูซางพิทยาคม	52	15
13.	จุนพิทยาคม	49	14
14.	พญาลอพิทยาคม	26	8
15.	ปงรัตภูมิเขก	36	10
16.	ปงพัฒนาพิทยาคม	40	12
17.	ขุนควรวิทยาคม	21	6
18.	เชียงม่วนพิทยาคม	31	9
	รวมกลุ่มตัวอย่าง	947	274

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) เพื่อสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา ปีการศึกษา 2564 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2. นำข้อมูลและแนวคิดต่าง ๆ มากำหนดเป็นนิยามศัพท์ เพื่อสร้างแบบสอบถาม และวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง ให้มีความถูกต้องครอบคลุมตามขอบเขตและนิยามศัพท์ที่ศึกษา พร้อมทั้งตรวจสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่สร้างไปหาคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

4.1 นายสุรัตน์ กุลศรี ศึกษาพิเศษศึกษาพิเศษ ข้าราชการบำนาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

4.2 นางอุไร จันทร์ช่างเพ็ญ ผู้อำนวยการการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

4.3 ดร.นิธิวัฒน์ อินทสิทธิ์ ศึกษาพิเศษ ข้าราชการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาและกลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามในแต่ละข้อ โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

ให้คะแนน -1 หมายถึง ไม่ตรงตามจุดประสงค์/เนื้อหา

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ ตรงตามจุดประสงค์/เนื้อหา

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจ ตรงตามจุดประสงค์/เนื้อหา

แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ หาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์และเนื้อหาโดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.5 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นตรงตามวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา

5. นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ ครอนบาช ได้ดังนี้ (1) หลักนิติธรรม ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .835 (2) หลักคุณธรรม ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .716 (3) หลักความโปร่งใส ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .851 (4)หลักการมีส่วนร่วม ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .718(5) หลักความรับผิดชอบ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .719 และ (6) หลักความคุ้มค่า ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .827

3.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขออนุญาตจากสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ให้ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนตามสัดส่วน และทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยได้นำแบบสอบถามไปจัดเก็บและรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับการตอบ กลับคืนด้วยตนเองผู้วิจัยได้ส่งจัดเก็บข้อมูลโดยการเก็บตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามรายชื่อโรงเรียนจากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนได้จำนวน 274 ฉบับได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน272 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.27

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา คัดเลือกและตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำมาทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. แบบสอบถามส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ ได้รับข้อมูลตามตัวแปร คือ เพศอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงานนำมาหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามส่วนที่ 2 ตรวจสอบให้คะแนนข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาตรวจสอบให้คะแนนแต่ละข้อตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน 1 เมื่อตอบในช่องน้อยที่สุด

ให้คะแนน 2 เมื่อตอบในช่องน้อย

ให้คะแนน 3 เมื่อตอบในช่องปานกลาง

ให้คะแนน 4 เมื่อตอบในช่องมาก

ให้คะแนน 5 เมื่อตอบในช่องมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ นำผลคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale, 1967) เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้

1.00-1.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

1.50-2.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อย

2.50-3.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติปานกลาง

3.50-4.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติมาก

4.50-5.00 หมายถึง ระดับปฏิบัติมากที่สุด

3. เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้ สถิติ t-test กับเพศและระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ One-way ANOVA กับอายุและประสบการณ์ เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test

การแปลผล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2 หาร้อยละ (Percentage)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้เท่ากับ 0.97

2.2 หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาในการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขแล้ว จำนวน 30 ชุดไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำ Try Out กับผู้บริหาร สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนพานพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย และจะทดสอบค่าสถิติ เพื่อคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าความเชื่อมั่นของ Cronbach เพื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Cronbach alpha coefficient) ว่าในส่วนของแบบสอบถามที่เป็น Rating Scale (Hair, Bush and Ortinau, 2003, อ้างถึงใน อนุชิต ศิริกิจ, 2550) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.773

3. สถิติในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test)

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันชัดเจนในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

f	แทน	ความถี่
n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
s. d	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่คำนวณจาก t-test
F	แทน	ค่าสถิติที่คำนวณจาก F-test หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (degrees of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
Sig	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ผู้ศึกษาได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

รายการ		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
1.	ชาย	127	46.70
2.	หญิง	145	53.30
รวม		272	100.00
อายุ			
1.	ต่ำกว่า 30 ปี	120	44.10
2.	อายุ 31-40 ปี	100	36.80
3.	อายุ 41-50 ปี	38	14.00
4.	อายุ 50 ปี ขึ้นไป	14	5.10
รวม		272	100.00
วุฒิการศึกษา			
1.	ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือปริญญาตรี		
2.	ปริญญาโท หรือสูงกว่าปริญญาโท		
รวม		272	100.00
ประสบการณ์การทำงาน			
1.	ประสบการณ์ 5 ปี	16	5.90
2.	ประสบการณ์ 5-10 ปี	204	75.00
3.	ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	52	19.10
รวม		272	100.00

จากตาราง 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 53.30 เป็นเพศชาย 127 คน คิดเป็นร้อยละ 46.70 ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 120 คน ร้อยละ 44.10 รองลงมา อายุ 31- 40 ปี ร้อยละ 36.80 และที่น้อยที่สุดคือ อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 50.70 และต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 49.30 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา 10 ปีขึ้นไป 52 คน คิดเป็นร้อยละ 19.10 และที่น้อยที่สุดน้อยกว่า 5 ปี 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.90 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S. d$) ของความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในภาพรวม

รายการแสดงออกของบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	$S. d$	ระดับ
1. หลักนิติธรรม	4.12	.38	มาก
2. หลักคุณธรรม	4.18	.47	มาก
3. หลักความโปร่งใส	4.14	.43	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.16	.38	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	4.22	.40	มาก
6. หลักความคุ้มค่า	4.19	.51	มาก
ในภาพรวม	4.17	.31	มาก

จากตาราง 4.2 ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักความรับผิดชอบต่อมาก ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมา คือ หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.19$) และหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับต่ำที่สุดหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.12$)

ตาราง 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s. d) ความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพะเยา หลักนิติธรรม

รายการแสดงออกของบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	s. d	ระดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาค	4.19	.61	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างยุติธรรม	4.20	.60	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานโดยใช้กฎระเบียบของโรงเรียนเป็นฐาน	4.05	.62	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.19	.63	มาก
5. การบริหารงานของผู้บริหารได้รับการยอมรับจากครู	4.18	.64	มาก
6. การบริหารโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของคนภายนอก	4.11	.65	มาก
7. ผู้บริหารปฏิบัติตนโดยไม่ถือพวกพ้อง	4.17	.68	มาก
8. ผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้	4.08	.66	มาก
9. ผู้บริหารปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้	3.94	.60	มาก
รวมเฉลี่ย	4.12	.38	มาก

จากตาราง 4.3 ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักนิติธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างยุติธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.20$) รองลงมา ด้านผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.19$) ด้านการบริหารงานของผู้บริหารได้รับการยอมรับจากครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.18$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผู้บริหารปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.94$)

ตาราง 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s. d) ความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพะเยา หลักคุณธรรม

รายการแสดงออกของบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	s. d	ระดับ
1. ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม	4.19	.62	มาก
2. ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยเกียรติและศักดิ์ศรี	4.22	.64	มาก
3. ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีงาม	4.11	.70	มาก
4. ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่องานที่ปฏิบัติ	4.14	.70	มาก
5. ผู้บริหารมีความอดกลั้น ควบคุมอารมณ์	4.23	.69	มาก
6. ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.25	.70	มาก
7. ผู้บริหารปฏิบัติงานตรงต่อเวลา	4.25	.68	มาก
8. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง	4.15	.79	มาก
9. ผู้บริหารเป็นผู้นำในการจัดโครงการเชิงจริยธรรม	4.15	.71	มาก
10. ผู้บริหารใช้ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม	4.12	.70	มาก
รวมเฉลี่ย	4.18	.47	มาก

จากตาราง 4.4 ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักคุณธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างยุติธรรมและด้านผู้บริหารปฏิบัติงานตรงต่อเวลามีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.25$) รองลงมา ด้านผู้บริหารมีความอดกลั้น ควบคุมอารมณ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.23$) ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยเกียรติและศักดิ์ศรี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.22$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีงามอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.11$)

ตาราง 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s. d) ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษาพะเยา หลักความโปร่งใส

รายการแสดงออกของบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	s. d	ระดับ
1. ผู้บริหารมีความโปร่งใสในการบริหารงาน ที่สามารถตรวจสอบได้	4.27	.64	มาก
2. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน	4.20	.72	มาก
3. มีการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกส่วนให้มีความโปร่งใส	4.10	.68	มาก
4. มีการประเมินผลการบริหารบุคลากรอย่างยุติธรรมและโปร่งใส	4.10	.70	มาก
5. มีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.15	.66	มาก
6. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ	4.06	.64	มาก
รวมเฉลี่ย	4.14	.43	มาก

จากตาราง 4.5 ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักความโปร่งใส ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก($\bar{X}= 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านบริหารมีความโปร่งใสในการบริหารงานที่สามารถตรวจสอบได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.27$) รองลงมา ด้านมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก($\bar{X}= 4.20$) มีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.15$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.06$)

ตาราง 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s. d) ของความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักการมีส่วนร่วม

รายการแสดงออกของบุคลิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	s. d	ระดับ
1. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานโรงเรียน	4.13	.64	มาก
2. ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร	4.14	.64	มาก
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการต่าง	4.20	.61	มาก
4. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา	4.21	.62	มาก
5. แบ่งปันผลประโยชน์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน	4.16	.61	มาก
6. ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของโรงเรียน	4.12	.68	มาก
7. ผู้บริหารสร้างบรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา	4.19	.63	มาก
8. ผู้บริหารส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย	4.19	.58	มาก
9. ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีม	4.16	.63	มาก
10. ผู้บริหารสื่อสารกับผู้ร่วมงานแบบกัลยาณมิตร	4.16	.64	มาก
รวมเฉลี่ย	4.16	.38	มาก

จากตาราง 4.6 ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่าด้านผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.21$) รองลงมาด้านผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการ ต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.20$) ด้านผู้บริหารสร้างบรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา และด้านผู้บริหารส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.19$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.12$)

ตาราง 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s. d) ของความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยม ศึกษาพะเยา หลักความรับผิดชอบ

รายการแสดงออกของบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	s. d	ระดับ
1. ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	4.21	.61	มาก
2. การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารทำให้บุคลากรของโรงเรียนรู้หน้าที่และขอบข่ายของตนเองอย่างชัดเจน	4.16	.61	มาก
3. ผู้บริหารมีความคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียน	4.18	.60	มาก
4. ผู้บริหารแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน	4.24	.65	มาก
5. ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จ	4.14	.63	มาก
6. ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา	4.31	.59	มาก
7. ผู้บริหารเสนอข้อเท็จจริงในการกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณชน	4.24	.59	มาก
8. ผู้บริหารพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก	4.21	.59	มาก
9. ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อการปรับปรุงงานอยู่เสมอ	4.29	.62	มาก
รวมเฉลี่ย	4.22	.40	มาก

จากตาราง 4.7 ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักความรับผิดชอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านผู้บริหารมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.31$) รองลงมา ด้านผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อการปรับปรุงงานอยู่เสมออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.29$) ด้านผู้บริหารแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน และด้านบริหารเสนอข้อเท็จจริงในการกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณชนมีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.24$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผู้บริหารมีความมุ่งมั่นการปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.14$)

ตาราง 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s. d) ของความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษาพะเยา หลักความคุ้มค่า

รายการแสดงออกของบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	s. d	ระดับ
1. ผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.14	.66	มาก
2. ผู้บริหารมีนโยบายส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.17	.68	มาก
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองผลงานและนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติจริง	4.19	.66	มาก
4. ผู้บริหารเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม	4.22	.65	มาก
5. ผู้บริหารส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ได้เป็นอย่างดี	4.27	.64	มาก
รวมเฉลี่ย	4.19	.51	มาก

จากตาราง 4.8 ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในหลักความคุ้มค่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่าด้านผู้บริหารส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ได้เป็นอย่างดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.27$) รองลงมา ด้านผู้บริหารเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.22$) ด้านผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองผลงานและนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.19$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.14$)

**ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา**

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเปรียบเทียบ ความเห็นต่อระดับการแสดงออกของบุคลิกภาพ
ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิ
การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติค่า T-test และค่า F-test หรือวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี
Scheffe' Test ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 10-17

ตาราง 4.9 แสดงการเปรียบเทียบความเห็นความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตาม
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
จำแนกตามเพศ ในภาพรวม

รายการแสดงออกของบุคลิกภาพ ของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศ				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	$\bar{x}$	s. d	$\bar{x}$	s. d		
1. หลักนิติธรรม	4.14	.39	4.10	.37	.95	.34
2. หลักคุณธรรม	4.16	.52	4.19	.44	-.57	.56
3. หลักความโปร่งใส	4.14	.49	4.14	.38	.15	.87
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.13	.42	4.19	.35	-1.39	.16
5. หลักความรับผิดชอบ	4.17	.43	4.25	.38	-1.55	.12
6. หลักความคุ้มค่า	4.13	.55	4.25	.47	-1.85	.06
ในภาพรวม	4.15	.37	4.19	.25	-1.03	.30

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการ
บริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
พะเยา ที่มีเพศต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.10 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในภาพรวม จำแนกตามอายุ

รายการบุคลิภาพของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	sig.
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3	3.96	1.32	9.86	.00*
	ภายในกลุ่ม	268	35.88	.13		
	รวม	271	39.89			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.10	.71	3.17	.02*
	ภายในกลุ่ม	268	60.26	.22		
	รวม	271	62.45			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	3	1.07	.36	1.89	.13
	ภายในกลุ่ม	268	51.35	.19		
	รวม	271	52.43			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	3	.40	.13	.88	.45
	ภายในกลุ่ม	268	40.66	.15		
	รวม	271	41.06			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	3	.77	.25	1.55	.20
	ภายในกลุ่ม	268	44.65	.16		
	รวม	271	45.32			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	3	1.05	.36	1.39	.24
	ภายในกลุ่ม	268	70.24	.26		
	รวม	271	71.39			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	3	.84	.27	2.77	.04*
	ภายในกลุ่ม	268	26.17	.098		
	รวม	271	27.01			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่มีอายุต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า หลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้น จึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' Test มีผลการทดสอบปรากฏ ดังตารางที่ 12-13

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ

อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	อายุ 31-40 ปี	อายุ 41-50 ปี	อายุ 50 ปี ขึ้นไป
ต่ำกว่า 30 ปี	-	-.061	.310*	.078
อายุ 31-40 ปี		-	.371*	.139
อายุ 41-50 ปี			-	-.232
อายุ 50 ปี ขึ้นไป				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่มีต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 31-40 ปี กับอายุ 41-50 ปี มีความคิดเห็นฯ ในหลักนิติธรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ

อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	อายุ 31-40 ปี	อายุ 41-50 ปี	อายุ 50 ปี ขึ้นไป
ต่ำกว่า 30 ปี	-	.083	.053	-.359*
อายุ 31-40 ปี		-	.137	-.276
อายุ 41-50 ปี			-	-.413*
อายุ 50 ปี ขึ้นไป				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 41-50 ปี กับอายุ 50 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นฯ ในหลักคุณธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตาราง 4.13 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตาม ระดับการศึกษาในภาพรวม

รายการแสดงออกของบุคลิกลักษณะ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	Sig
	ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี		ปริญญาโทหรือสูงกว่าปริญญาโท			
	$\bar{x}$	s. d	$\bar{x}$	s. d		
1. หลักนิติธรรม	4.13	.39	4.11	.37	.71	.90
2. หลักคุณธรรม	4.17	.52	4.19	.42	.69	.30
3. หลักความโปร่งใส	4.13	.45	4.15	.42	.75	.70
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.19	.41	4.14	.41	.32	.49
5. หลักความรับผิดชอบ	.425	.43	4.18	.38	.57	.57
6. หลักความคุ้มค่า	4.14	.56	4.25	.45	.80	.06
ในภาพรวม	4.17	.34	4.17	.28	.92	.59

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่มีการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.14 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์
การทำงาน

รายการบุคลิกภาพของผู้บริหาร สถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.31	1.65	12.21	.00*
	ภายในกลุ่ม	269	36.53	.13		
	รวม	271	39.84			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	.09	.04	.19	.82
	ภายในกลุ่ม	269	62.34	.23		
	รวม	271	62.43			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	2	.02	.01	.05	.94
	ภายในกลุ่ม	269	52.38	.19		
	รวม	271	52.40			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	2	.09	.05	.32	.72
	ภายในกลุ่ม	269	40.92	.15		
	รวม	271	41.02			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.09	.54	3.32	.03*
	ภายในกลุ่ม	269	44.28	.16		
	รวม	271	45.38			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	2	.10	.05	.19	.82
	ภายในกลุ่ม	269	71.25	.26		
	รวม	271	71.35			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	2	.19	.09	.96	.38
	ภายในกลุ่ม	269	26.81	.10		
	รวม	271	27.01			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าหลักนิติธรรม และหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้น จึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' Test มีผลการทดสอบปรากฏ ดังตารางที่ 16-17

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในหลักนิติธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
น้อยกว่า 5 ปี	-	-.086	.195
5-10 ปี		-	.282*
มากกว่า 10 ปี			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในหลักนิติธรรมข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในหลักความรับผิดชอบธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
น้อยกว่า 5 ปี	-	-.195	.293*
5-10 ปี		-	.097
มากกว่า 10 ปี			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในหลักความรับผิดชอบ ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17 แสดงสรุปการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน	เป็นไปตาม	ไม่เป็นไปตาม
	สมมติฐาน	สมมติฐาน
1. ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา แตกต่างกัน		/
2. ข้าราชการครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา แตกต่างกัน	/	
3. ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา แตกต่างกัน		/
4. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา แตกต่างกัน		/

ตารางที่ 4.17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของข้าราชการครูที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ข้าราชการครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา แตกต่างกัน ซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นปัจจัยด้านเพศวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.18 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการศึกษา (Sig.)	
	ยอมรับ สมมติฐาน	ปฏิเสธ สมมติฐาน
1. ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพะเยา แตกต่างกัน		
หลักนิติธรรม		✓ (0.34)
หลักคุณธรรม		✓ (0.56)
หลักความโปร่งใส		✓ (0.87)
หลักการมีส่วนร่วม		✓ (0.16)
หลักความรับผิดชอบ		✓ (0.12)
หลักความคุ้มค่า		✓ (0.06)
2. ข้าราชการครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพะเยา แตกต่างกัน		
หลักนิติธรรม	✓ (0.00)	
หลักคุณธรรม	✓ (0.02)	
หลักความโปร่งใส		✓ (0.13)
หลักการมีส่วนร่วม		✓ (0.45)
หลักความรับผิดชอบ		✓ (0.20)
หลักความคุ้มค่า		✓ (0.24)
3. ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา แตกต่างกัน		
หลักนิติธรรม		✓ (0.90)
หลักคุณธรรม		✓ (0.30)
หลักความโปร่งใส		✓ (0.70)
หลักการมีส่วนร่วม		✓ (0.49)

ตารางที่ 4.18

สมมติฐาน	ผลการศึกษา (Sig.)	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
หลักความรับผิดชอบ		✓ (0.57)
หลักความคุ้มค่า		✓ (0.06)
4. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา แตกต่างกัน		
หลักนิติธรรม	✓ (0.00)	
หลักคุณธรรม		✓ (0.82)
หลักความโปร่งใส		✓ (0.94)
หลักการมีส่วนร่วม		✓ (0.72)
หลักความรับผิดชอบ	✓ (0.03)	
หลักความคุ้มค่า		✓ (0.82)

ตารางที่ 4.18 แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน จากสมมติฐาน 4 ข้อ พบว่า

สมมติฐานข้อที่ 1. ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ไม่มีความสัมพันธ์กันเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 2 ข้าราชการครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในหลักนิติธรรมและหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มีความสัมพันธ์กันเป็นการยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 3. ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ไม่มีความสัมพันธ์กันเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 4 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหาร

ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
หลักนิติธรรมและหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มีความสัมพันธ์กัน
เป็นการยอมรับสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ได้เก็บรวบรวมข้อมูลและแสดงผลการศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามจำนวน 272 ชุด และข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์และแปลผลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 53.30 เป็นเพศชาย 127 คน คิดเป็นร้อยละ 46.70 ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 120 คน ร้อยละ 44.10 รองลงมา อายุ 31- 40 ปี ร้อยละ 36.80 และที่น้อยที่สุดคือ อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 50.70 และต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 49.30 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา 10 ปีขึ้นไป 52 คน คิดเป็นร้อยละ 19.10 และที่น้อยที่สุดน้อยกว่า 5 ปี 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.90 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความเห็นต่อของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักความรับผิดชอบมาก ($\bar{X}$ = 4.22) รองลงมา คือ หลักความคุ้มค่า ($\bar{X}$ = 4.19) และหลักคุณธรรม ($\bar{X}$ = 4.18) สามารถสรุปรายด้าน ดังนี้

2.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักนิติธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างยุติธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.20) รองลงมา ด้านผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19) ด้านการบริหารงานของผู้บริหารได้รับการยอมรับจากครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผู้บริหารปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.94)

2.2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักคุณธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18) เมื่อพิจารณาเป็น

รายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างยุติธรรม และด้านผู้บริหารปฏิบัติงานตรงต่อเวลามีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมา ด้านผู้บริหารมีความอดกลั้น ควบคุมอารมณ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยเกียรติ และศักดิ์ศรี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีงามอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$)

2.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักความโปร่งใส ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านผู้บริหารมีความโปร่งใสในการบริหารงาน ที่สามารถตรวจสอบได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมา ด้านมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) มีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.15$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานให้ ผู้ปกครองและชุมชนทราบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$)

2.4 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักการมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการ พัฒนาสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมา ด้านผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วม ตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการ ต่าง ๆอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) ด้านผู้บริหารสร้างบรรยากาศ แห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา และด้านผู้บริหารส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ย เท่ากันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านครูมีส่วนร่วมในการประเมิน ผลงานของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$)

2.5 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา หลักความรับผิดชอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านผู้บริหารมีความกระตือรือร้นที่จะ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมา ด้านผู้บริหารรับฟังความคิด เห็นของครูเพื่อการปรับปรุงงานอยู่เสมออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) ด้านผู้บริหารแสดงความรับผิดชอบต่อ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน และด้านบริหารเสนอข้อเท็จจริงในการกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณ ชนมีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผู้บริหาร มีความ มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$)

2.6 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในหลักความคุ้มค่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านผู้บริหารส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ได้เป็นอย่างดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.27$) รองลงมา ด้านผู้บริหารเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.22$) ด้านผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองผลงานและนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.19$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.14$)

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

3.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่มีเพศต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่มีอายุต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า หลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- หลักนิติธรรม ข้าราชการครูที่มีต่ำกว่า 30 ปีและอายุ 31-40 ปี กับอายุ 41-50 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารของผู้บริหารในหลักนิติธรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

- หลักคุณธรรม ข้าราชการครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปีและ 41-50 ปี กับอายุ 50 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นต่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในหลักคุณธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าหลักนิติธรรม และหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- หลักนิติธรรมข้าราชการครู ที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี กับประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- หลักความรับผิดชอบข้าราชการครู ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัย ความคิดเห็นของข้าราชการครู ต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายเป็นหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ ดังนี้

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกหลักการ

1) หลักนิติธรรมอาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างยุติธรรม, ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพและการบริหารงานของผู้บริหารได้รับการยอมรับจากครู

2) หลักคุณธรรม อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างยุติธรรมและผู้บริหารปฏิบัติงานตรงต่อเวลาผู้บริหารมีความอดกลั้น ควบคุมอารมณ์และผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยเกียรติและศักดิ์ศรี

3) หลักความโปร่งใส อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความโปร่งใสในการบริหารงานที่สามารถตรวจสอบได้, มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนและมีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

4) หลักการมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ผู้บริหารสร้างบรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา และด้านผู้บริหารส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

5) หลักความรับผิดชอบ อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อการปรับปรุงงานอยู่เสมอ ผู้บริหารแสดงความ

รับผิดชอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน และบริหารเสนอข้อเท็จจริงในการกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณชนมีค่าเฉลี่ยเท่ากันและ

6) หลักความคุ้มค่าอาจจะเป็นเพราะผู้บริหารส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม และผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชาพัฒนาตนเอง ผลงานและนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติจริงสอดคล้องกับ รัตนารณ ส่งเสริม (2559) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่าครุมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกหลักการ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาจำแนกตามเพศในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์รายหลักการ พบว่า หลักนิติธรรมการบริหารโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของคนภายนอก และผู้บริหารปฏิบัติตนโดยไม่ถือพวกพ้องหลักการมีส่วนร่วมผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา และผู้บริหารสื่อสารกับผู้ร่วมงานแบบกัลยาณมิตรหลักความรับผิดชอบต่อผู้บริหารมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาและผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อการปรับปรุงงานอยู่เสมอหลักความคุ้มค่าผู้บริหารเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับหลักคุณธรรมและหลักความโปร่งใสในภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกันชัดเจนกับกับ ภัทรวดี อุทัยกรณ (2559) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น ด้านหลักความรับผิดชอบต่อด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความเสมอภาคและด้านหลักประสิทธิภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่มีอายุต่างกัน เห็นว่าการบริหารตามหลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หลักความ โปร่งใส ยกเว้นหลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อ และหลักความคุ้มค่าข้าราชการครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ดารินทร์สงมะเรียง (2559) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นหลักความรับผิดชอบต่อ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมี

ส่วนร่วมด้านหลักการตอบสนอง หลักความเสมอภาค หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล และหลักประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน รายชื่อ หลักนิติธรรมหลักคุณธรรมหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการความรับผิดชอบ ความคิดเห็นของข้าราชการครู ไม่แตกต่างกัน และหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองผลงานและนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติจริง และผู้บริหารเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ นันทิชา ปูเวหา (2560) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาหนองสูงศรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาหนองสูงศรี 1 ตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกันโดยรวม และรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าหลักนิติธรรม และหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสหลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นฯ ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับสาระนิพนธ์ของ จมพร จันท์เสนา (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ครูที่มีประสบการณ์สอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา มีข้อเสนอแนะที่จะนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. การวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อยู่ในระดับมาก แสดงว่ามีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลใน สถานศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปร่วมกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารสถานศึกษาทั้งภาครัฐ และเอกชนในทุกระดับการศึกษาให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและเป็นระบบที่เป็นเอกสารทางวิชาการ ของเขตพื้นที่การศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ควรนำผลการวิจัยนี้ไปทำการพัฒนา ปรับปรุงการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาล โดยพิจารณารายด้านและรายชื่อที่มีคะแนนปฏิบัติน้อย เช่น ปรับปรุงการบริหารงาน ตามหลักนิติธรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาอื่นในพื้นที่จังหวัดพะเยา

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในมุมมองที่หลากหลาย คลอบคลุมทุกมิติเพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนาสู่แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ตามหลักธรรมาภิบาล ต่อไป

บรรณานุกรม

- กมลพรรณ พึ่งด้วง. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.ขจรศักดิ์ ว่องไว. (2562.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.คณะครุศาสตร์
- เกษม วัฒนชัย. (2546). ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ขจรศักดิ์ ว่องไว, และคณะ. (2563). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ฉบับออนไลน์ <https://jeal.sriru.ac.th>.
- คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จอมพร จันทร์เสนะ. (2556). การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16. สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ .
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงพร คำภูแสน. (2551).ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบประสิทธิผลการบริหารงานด้านกระบวนการของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดารินทร์ สงมะเร็ง. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ทินกร อัครศรีชัยโรจน์. (2551). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.วิทยานิพนธ์ ค.ม.อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธีธัช บัวศรี. (2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. อุตรธานี :มหาวิทยาลัยสันตพล.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปีที่ 30 (1), 2 (มกราคม-มีนาคม 2550).
- _____. (2547, ตุลาคม). ประสิทธิภาพการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน.วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.1(1) : 36-47.
- นันทิชา ปุเวหา. (2560.) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาหนองสูงศรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กาฬสินธุ์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคามมหาวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์.
- เนาวรัตน์ เกตุสุวรรณ. (2556). สภาพและปัญหาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอยนางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ค.ม. พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- _____. (2542). การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- _____. (2544, มกราคม). ธรรมาภิบาลกับระบบอุดมศึกษาไทย.วารสาร สอ.ประเทศไทย. 4(1) : 11-57.
- พรณิกา ไชยศรี. (2563) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ. (2542). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 7 ก. หน้า 40.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2545). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 127 ตอนที่ 45 ก. หน้า 14.
- พิษณุ ยงดี. (2559). ธรรมาภิบาลของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภัทรวดี อุทัยกรณ์. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอเขาคิชฌกูฏ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2564). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา. เล่มที่ 138 ตอนพิเศษ 38 ง ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2564.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 19, 48.

รัตนารณ ส่งเสริม. (2559). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2545). การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. นนทบุรี :
สถาบันฯ.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2542). การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ
สังคมที่ดี.เอกสารประกอบการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงาน คณะกรรมการ
ข้าราชการพลเรือน. นนทบุรี: สำนักงานฯ.

_____. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
พ.ศ. 2546. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2565 , จาก https://www.hii.or.th/haii/wp-content/uploads/2016/05/พรบ.การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี_2546.pdf.

_____. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี.กรุงเทพฯ:
มูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2544). คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ
สังคมที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองและ
สังคมที่ดี. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับ
ที่ 12 : ผังความเชื่อมโยงสาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
ฉบับที่ 12.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2551, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและ
การจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตาม
กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
พ.ศ.2550. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, กรุงเทพฯ.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา และ
สถานศึกษา.12.กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
ปฏิรูปการศึกษา.

อุทัย จันทรรัตนกานต์. (2560). หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดปทุมธานี พบว่าหลักธรรมาภิบาลส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิผลของเทศบาลใน
เขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

- Asri Ayu. (2019). **Applying the principles of Good Governance in the Efforts of Guiding Out-of-School Children at Social Service Offices Takalar Regency.** Universitas Negeri Makassar. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.162 .
- Blumel, Christina M. (2000). **Foreign Aid, Donor Coordination and the Pursuit of Good governance. (Kenya)** Ph.D. Dissertation: University of Maryland.
- Brain. (2002). **Designing School Accountability Systems: Towards a Framework And Process.** Washington, D.C. (online). Retrieved December 12, 2005, from http://www.ncica.org/publications/CRESST_Gong02.pdf.
- Clarke, Vicki Clinell Burge. (2001). **Ins Search of Good Governance : Decentralization and Democracy in Ghana.** Ph.D. Dissertation: Northern Illinois University.
- Grace, Kristen Andrec. (2002). **Professional Autonomy and Collective Endeavor in Academic Department: A Study of Department Identity and Practices that Benefit the Scholar, the Institution and the Public.** Retrieved December 12, 2005, from <http://www.lib.umi.com/dissertation/fullcit/3037252>.
- Krejcie, Robert V.; & Morgan, Daryle W. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement.** 30(3): 607-610.
- Marcella, Casey-Cooper. (2005). **Educational Governance of the Morongo Unified SchoolDistrict (California).** Retrieved December 12, 2005, from <http://wwwlib.umi.com/dissertations/preview/3166794>.
- O' Neal, Saubra Worrall. (1987, March). Classifying Job Characteristics of Educational administrators an Examination of Stetiftier and Motiuators. **Dissertation Abstracts International.** 47(9A): 3269.
- Pendley, K. L. (1985, June). Effective Educational Leadership to Personality Characteristics, Interpersonal Behaviors and Leadership Style. **Dissertation Abstracts International.** 47(1A): 43.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

1. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตาม
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ใน
6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ
และหลักความคุ้มค่า

2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและตอบตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์
ในการนำผลการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความเหมาะสม
และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้บริหาร ขอขอบคุณข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาพะเยาทุกท่านที่ได้สละเวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คำตอบของท่านมิได้มีผลกระทบ
ต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

นางสุทธรา เชียงแสน

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงความจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ
 - ☐ ต่ำกว่า 30 ปี
 - ☐ อายุ 31-40 ปี
2. อายุ
 - ☐ ต่ำกว่า 30 ปี
 - ☐ อายุ 31-40 ปี
 - ☐ อายุ 41-50 ปีและ
 - ☐ อายุ 50 ปี ขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา
 - ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือปริญญาตรี
 - ☐ ปริญญาโท หรือ สูงกว่าปริญญาโท
4. ประสบการณ์การทำงาน
 - ☐ ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี
 - ☐ ประสบการณ์ 5-10 ปี
 - ☐ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของข้าราชการครูการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ใน 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความซึ่งเป็นการแสดงความเห็นต่อระดับการแสดงออกของบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ที่	บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการแสดงออก				
		5	4	3	2	1
หลักนิติธรรม						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาค					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างยุติธรรม					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานโดยใช้กฎระเบียบของโรงเรียนเป็นฐาน					
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณ วิชาชีพ					
5.	การบริหารงานของผู้บริหารได้รับการยอมรับจากครู					
6.	การบริหารโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของคนภายนอก					
7.	ผู้บริหารปฏิบัติตนโดยไม่ถือพวกพ้อง					
8.	ผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้					
9.	ผู้บริหารปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้					
หลักคุณธรรม						
1.	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม					
2.	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยเกียรติและศักดิ์ศรี					
3.	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีงาม					
4.	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่องานที่ปฏิบัติ					
5.	ผู้บริหารมีความอดกลั้น ควบคุมอารมณ์					
6.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
7.	ผู้บริหารปฏิบัติงานตรงต่อเวลา					
8.	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง					
9.	ผู้บริหารเป็นผู้นำในการจัดโครงการเชิงจริยธรรม					
10.	ผู้บริหารใช้ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม					
หลักความโปร่งใส						
1.	ผู้บริหารมีความโปร่งใสในการบริหารงาน ที่สามารถตรวจสอบได้					

บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา		ระดับการแสดงออก				
		5	4	3	2	1
2.	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน					
3.	มีการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกส่วนให้มีความโปร่งใส					
4.	มีการประเมินผลการบริหารบุคลากรอย่างยุติธรรมและโปร่งใส					
5.	มีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง					
6.	การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ					
หลักการมีส่วนร่วม						
1.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานโรงเรียน					
2.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร					
3.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการ ต่างๆ					
4.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา					
5.	แบ่งปันผลประโยชน์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน					
6.	ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของโรงเรียน					
7.	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา					
8.	ผู้บริหารส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย					
9.	ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีม					
10.	ผู้บริหารสื่อสารกับผู้ร่วมงานแบบกัลยาณมิตร					
ด้านหลักความรับผิดชอบ						
1.	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง					
2.	การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารทำให้บุคลากรของโรงเรียนรู้หน้าที่ และ ขอบข่ายของตนอย่างชัดเจน					
3.	ผู้บริหารมีความคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียน					
4.	ผู้บริหารแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน					

บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา		ระดับการแสดงผล				
		5	4	3	2	1
5.	ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จ					
6.	ผู้บริหารมีความกะตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา					
7.	ผู้บริหารเสนอข้อเท็จจริงในการกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณชน					
8.	ผู้บริหารพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากบุคคล หรือหน่วยงานภายนอก					
9.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อการปรับปรุงงานอยู่เสมอ					
หลักความคุ้มค่า						
1.	ผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด					
2.	ผู้บริหารมีนโยบายส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด					
3.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองผลงานและนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติจริง					
4.	ผู้บริหารเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม					
5.	ผู้บริหารส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ได้เป็นอย่างดี					

ขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือในการวิจัย

นายสุรัตน์ กุลศรี	ปริญญามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศึกษานิเทศก์ เขียวชาญ(ชำนาญ)
นางอุไร จันทรขางเพ็ญ	ปริญญามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
ดร.นิธิวัฒน์ อินทสิทธิ์	ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ที่ บศ.๐๐๑/๒๕๖๕

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

๒๒๒/๒ หมู่ที่ ๑ ถนนพหลโยธิน

ตำบลบ้านด้า อำเภอเมืองพะเยา

จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.นิธิวัฒน์ อินทสิทธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างการวิจัย

๒. เครื่องมือวิจัย

ด้วย นางสาวสุทธา เชียงแสน นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิกได้รับอนุมัติโครงร่างการวิจัย เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา (Education Administration According to the Pineapples of Good Governance of the Secondary Educational Service Area Office in Phayao) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรหลักสูตร การบริหารการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภายใต้การควบคุมของ ผศ.ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม อาจารย์ที่ปรึกษารายงานวิจัย

เพื่อให้รายงานวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในงานบัณฑิตศึกษาคณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิกจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

คณบดี คณะวิทยาการจัดการ

ที่ บศ.๐๐๑/๒๕๖๕

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

๒๒๒/๒ หมู่ที่ ๑ ถนนพหลโยธิน

ตำบลบ้านต้า อำเภอเมืองพะเยา

จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายสุรัตน์ กุลศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างการวิจัย

๒. เครื่องมือวิจัย

ด้วย นางสาวสุพรา เชียงแสน นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิกได้รับอนุมัติโครงร่างการวิจัย เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา(Education Administration According to the Pineapples of Good Governance of the Secondary Educational Service Area Office in Phayao) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรหลักสูตร การบริหารการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภายใต้การควบคุมของ ผศ.ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม อาจารย์ที่ปรึกษารายงานวิจัย

เพื่อให้รายงานวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในการนี้งานบัณฑิตศึกษาคณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิกจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

คณบดี คณะวิทยาการจัดการ

ที่ บศ.๐๐๑/๒๕๖๕

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

๒๒๒/๒ หมู่ที่ ๑ ถนนพหลโยธิน

ตำบลบ้านต้า อำเภอเมืองพะเยา

จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางอุไร จันทรขางเพ็ญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างการวิจัย

๒. เครื่องมือวิจัย

ด้วย นางสาวสุทธา เชียงแสน นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิกได้รับอนุมัติโครงร่างการวิจัย เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา(Education Administration According to the Pineapples of Good Governance of the Secondary Educational Service Area Office in Phayao) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรหลักสูตร การบริหารการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภายใต้การควบคุมของ ผศ.ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม อาจารย์ที่ปรึกษารายงานวิจัย

เพื่อให้รายงานวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในการนี้งานบัณฑิตศึกษาคณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิกจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

คณบดี คณะวิทยาการจัดการ

ภาคผนวก ง
การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ตอนที่ 1						
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ตอนที่ 2						
หลักนิติธรรม						
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
หลักคุณธรรม						
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
3	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุป

	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
หลักคุณธรรม (ต่อ)						
7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
หลักความโปร่งใส						
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
หลักการมีส่วนร่วม						
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
หลักความ รับผิดชอบ						
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุป

	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
หลักความ รับผิดชอบ(ต่อ)						
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
หลักความคุ้มค่า						
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้

เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล

ค่า IOC น้อยกว่า 0.5 หมายถึง คำถามในแบบสอบถามข้อนี้มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกันระหว่าง
ข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ ไม่สามารถนำคำถามข้อนี้ไปใช้ได้

ค่า IOC เท่ากับหรือมากกว่า 0.5 หมายถึง คำถามในแบบสอบถามข้อนี้มีเนื้อหาความ
สอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ สามารถนำคำถามข้อนี้ไปใช้ได้

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ที่ บศ.๐๐๒/๒๕๖๕

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
๒๒๒/๒ หมู่ที่ ๑ ถนนพหลโยธิน
ตำบลบ้านต้า อำเภอเมืองพะเยา
จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียนผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ทุกโรง

ด้วยคณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก ได้เปิดทำการสอนในหลักสูตรการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา โดยหลักสูตรกำหนดให้นักศึกษาต้องจัดทำงานวิจัย ทั้งนี้ นางสาวสุทธา เชียงแสน นักศึกษาระดับปริญญาโท ได้รับอนุมัติงานวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา” (Education Administration According to the Pineapples of Good Governance of the Secondary Educational Service Area Office in Phayao) ภายใต้การควบคุมของ ผศ.ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม และ ดร.รุ่งฤดี รัตน์ชัยศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษา

ทางคณะวิทยาการจัดการจึงขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานวิจัยที่สามารถเปิดเผยให้นักศึกษาได้ในเรื่องเกี่ยวกับ “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา” โดยนักศึกษาจะดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประกอบการค้นคว้าอิสระดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

คณบดี คณะวิทยาการจัดการ

ประวัติผู้วิจัย
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

1. ชื่อ – สกุล

1.1 นางสาว สุทธรา เชียงแสน

1.2 Mrs.SutaraChiangsaen

2. ตำแหน่งทางวิชาการ นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ

3. ตำแหน่งทางการบริหาร ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

4. สังกัดสาขาวิชา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

5. ที่อยู่ติดต่อได้

บ้านเลขที่ 459 หมู่ที่ 11 ตำบลบ้านต๋อม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56000

โทรศัพท์มือถือ 083 2021375 อีเมล kungnang_ed@hotmail.com

6. วุฒิการศึกษา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป

7. สาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ การบัญชี